

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

*Čestit
Božić i
Nova
godina!*

*Gesegnete
Weihnachten
und ein gutes
neues Jahr!*

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

*Čestit
Božić i
Nove
godine!*

*Gesegnete
Weihnachten
und ein gutes
neues Jahr!*

Naslovnica:
Jaslice u Fatimi;
snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824

E-Mail:
zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
P. Josip Bebić, Željka Čolić,
Stjepan Herceg,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkić,
P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:
Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

Zadnja stranica:
Detalj s proslave 60. obljetnice
HKM München;
snimio: A. Polegubić;

11. SMOTRA ZBOROVA

BRUCHSAL, 16. 11. 2008. ODRŽANA SMOTRA MJEŠOVITIH ZBOROVA

▼ Zbor HKM Wiesbaden: voditeljica s. Auksilija Milić, orguljska pratnja Claudia Dias

▼ Zbor HKZ Göppingen-Geislingen nastupio je pod vodstvom Branka Galića

▼ Zbor HKM Düsseldorf nastupio je pod vodstvom s. Mire Majić

▼ Zbor HKM München nastupio je pod vodstvom s. Nikoline Bilić te orguljskom pratnjom Kristine Šop, a flautu je svirala Ivana Grubišić

● OBLJETNICE:

Šezdeset godina HKM München

str.

6

● BOG U SUVREMENOM SVIJETU:

Božićna svijetlost

str.

12

● SMOTRE:

Jedanaesta smotra mješovitih zborova

str.

10

IZ CRKVE U SVIJETU:

Istočni grijeh i financijska kriza

Središnja tema svih rasprava u svijetu već duže vrijeme je financijska kriza. S tom je krizom povezana i ona gospodarska, koja pogađa cijeli svijet i sve više brine veliki dio stanovništva.

4

DÜSSELDORF:

Za crkvu Hrvatskih mučenika u Udbini

8

SINDELFINGEN:

Glazbeni spektakl „Lijepom našom“

9

BOŽIĆNI PRILOG:

Božić u potrošačkoj današnjici

20–21

SOCIJALNI SAVJETNIK:

Znanje njemačkog – preduvjet za spajanje obitelji

25

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

P. Josip Bebić: In Erwartung der Ankunft Christi

Deutsche (Erz)Bischöfe

13–15

Prepoznatljivost Hrvata katolika kako u Crkvi u Njemačkoj tako i u njemačkom društvu bila bi uočljivija i učinkovitija kada bi bili organiziraniji i umrežniji u svim strukturama.

Vrijeme donošenja novih odluka

Danas se u Njemačkoj na svim razinama govori o integraciji stranih sugrađana u njemačko društvo. Savezna vlada pritom čini velike napore i ulaže velika financijska sredstva. I na razini Katoličke Crkve u Njemačkoj govori se o potrebi učinkovitijeg uključivanja katolika drugih materinskih jezika u strukture mjesne Crkve. Pritom se nude i različiti modeli. U tom je smislu ovih dana pod predsjedanjem ravnatelja za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika Njemačke biskupske konferencije mons. Wolganga Miehele održan susret s predstavnicima tih zajednica kao i predstavnicima laika u Mainzu. Jedna od tema je bila i veće uključenje vjernika tih zajednica u Centralni komitet njemačkih katolika, kao i druge strukture domaće Crkve. Pritom se od katolika drugih materinskih jezika očekuje bolja organiziranost.

U tom smislu se više očekuje i od vjernika koji se okupljaju u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u

Njemačkoj. Njihova prepoznatljivost i veća uočljivost u ovoj Crkvi i društvu bila bi veća ako bi bili organiziraniji i umrežniji u svim strukturama. Na taj bi način mogli više činiti za svoje misije i zajednice, a samim tim i za Crkvu i društvo u kojem žive i djeluju. U tom smislu je nebrojeno puta istaknuto kako integracija nije jednosmjerna ulica. Ona je proces davanja i primanja, a Hrvati katolici u ovoj njemačkoj sredini i te kako mogu puno toga dati te svojom duhovnošću i kulturom obogatiti duhovni i društveni prostor u kojem žive.

Nije li upravo dolazeće vrijeme Božića i Nove godine vrijeme važnog gledanja unatrag i donošenja novih odluka, a one bi se mogle razvijati i u tome pravcu. Zatvaranje nikome ne koristi, a otvaranje u pravcu davanja i primanja neizbježan je proces u kojemu trebaju svi sudjelovati.

S tim mislima svima čestit i blagoslovljen Božić i obilje Božjeg blagoslova u 2009. godini! **Urednik**

Iz delegatovog Duhovnog poticaja

U očekivanju Božjeg dolaska

Cijenjene čitateljice i čitatelji!

Nalazimo se na početku nove crkvene ili liturgijske godine. Želim da se zahvalna srca sjećamo na svaki ispunjeni dan protekle godine. Neka raste u ovoj godini sve ono što smo posijali i sve ono što nam je Bog milosno podario u neprestanoj povezanosti s utjelovljenim Sinom Božjim. Dopustimo da se ovih dana u nama obnavlja i raste Božja volja. Otvarajmo se Božjem dolasku i stavljajmo sve što ćemo činiti pred Božje lice, jer tek tako sve što nam se dogodi bit će za naše dobro. Božjem pogledu ne izmiče ništa što se događa, pa tako ni naše djelovanje. Dobro je što Crkva ovom vremenu daje iznimno veliku važnost.

Ako bacimo letimičan pogled na liturgijska adventska i božićna misna čitanja, crkvene pjesme i službene molitve, primijetiti ćemo da u njima središnje mjesto zauzima spasenje ljudi, koje je tijesno povezano s dvjema kršćanskim tajna-

ma i središnjom točkom kršćanskoga svjedočenja: tajnom Presvetog Trojstva i utjelovljenja Sina Božjega. Naš Bog je Bog u kojem je spasenje, pobjeda i snaga. Njemu se trebaju ljudi obratiti od svojih krivih putova i zastranjenja da bi ga na kraju dana gledali licem u lice. Adventsko vrijeme, božićno i bogojavljenko vrijeme su bogomdana vremena u kojima Crkva poziva pojačano svu svoju djecu i svijet na obraćenje od grješne zamršenosti iz koje se ne možemo sami osloboditi.

Stoga, sestre i braćo, iščekujemo s djelotvornom vjerom „onaj Dan“ Isusova iznenadnog pojavka. Želim, cijene čitateljice i čitatelji, zajedno sa svojim suradnicima, svima vama, vašim obiteljima, vašim zajednicama, svim vašim prijateljima i rodbini, našem narodu i svim narodima svijeta, sretnan i čist Božić te spasonosnu i blagoslovljenu Novu godinu 2009.

Vaš fra Josip Bebić, delegat

Istočni grijeh i financijska kriza

Središnja tema svih rasprava u svijetu već duže vrijeme je financijska kriza. S tom je krizom povezana i ona gospodarska, koja pogađa cijeli svijet i sve više brine veliki dio stanovništva.

Financijska kriza je bila predmetom brojnih analiza i komentara raznih stručnjaka, pa i crkvenih predstavnika koji nastoje rastumačiti da do ovakve krize vjerojatno ne bi ni došlo da se svjetsko tržište nije prepustilo logici „divljeg kapitalizma“, u kojemu je važan samo onaj tko ima, te onime što ima želi doći do još većega bogatstva. Na tu se krizu u svojoj katehezi u srijedu 3. prosinca osvrnuo i papa Benedikt XVI. Na općoj audijenciji što ju je održao u dvorani Pavla VI. u Vatikanu Sveti Otac je hodočasnicima iz cijeloga svijeta govorio o shvaćanju istočnog grijeha u poslanicama sv. Pavla. „Zlo nije logično. Ono proizlazi iz pogrešno stvorene i zlopotrijebljene slobode te ostaje tajnovito obavijeno mrakom“, rekao je Papa i dodao kako je Bog ipak jači, a zlo se može pobijediti. Papa je s vjernicima razmišljao o navodnom paradoksu dobra i zla. Želja za dobrom, rekao je Benedikt XVI., postoji posvuda, na svim područjima ljudskoga djelovanja. Svatko zna da mora činiti dobro, a s druge strane čovjek je sklon činiti zlo, premda zna da radi protiv sebe, protiv Boga i bližnjega. Zlo je uočljivo posvuda u svijetu, i tu se dovoljno sjetiti nasilja, bludnosti i sebičnosti. Čovjek je, ipak, u sebi dobar i uspješno Božje stvorenje, pa to proturječje između dobra i zla proizlazi iz istočnog grijeha, pojma koji još uvijek vrijedi i koji je i danas aktualan, premda neka teološka strujanja smatraju da je to pitanje promašeno, podsjetio je Sveti Otac i istaknuo kako se nazočnost zla u ljudskom srcu i u povijesti ne može opovrgnuti niti zanijekati.

Adamov grijeh nije mit

Sveti Pavao, istaknuo je Otac, spominje Adamov grijeh upravo zato da bi ukazao na neizmjeran dar milosti u Kristu: „Stoga, ako je u vjeri Crkve sazrela svijest za dogmu o istočnome grijehu, onda je to zato što je ona povezana s drugom dogmom, onom o spasenju i slobodi u Kristu. Posljedica toga jest da ne bismo nikada smjeli izdvojeno govoriti o Adamovu grijehu i o grijehu čovječanstva, a da ih ne

shvaćamo u svjetlu opravdanja u Kristu. U suprotnome, dovodimo se u opasnost da upadnemo u iste poteškoće koje su pratile teški put sv. Augustina u traženju Istine. U početku je čitao Pismo te mu se činilo, već na prvim stranicama, da malo vrijedi u odnosu na filozofske traktate koji su ga odgajali. Kad se obratio, uzeo je u ruke knjige Staroga i Novoga zavjeta i stekao je posve nov dojam. O tome nam je ostavio stranice od neprocjenjive vrijednosti u svojim Ispovijestima“, rekao je Papa. Benedikt XVI. upozorio je i na drugu, danas vrlo raširenu zabunu do koje dolazi zbog „različitih evolucionističkih teorija o početku ljudske vrste.“ Ta se zabuna odnosi na „obezvrjeđivanje Adamova grijeha, svedenog na puki mit kojega bi se bilo dobro osloboditi. Zapravo, židovska literatura u Pavlovo doba često se bavila trima prvim poglavljima Knjige Postanka, ne da bi istraživala početke svijeta, nego vlastitu sadašnjost te pronašla tumačenja za negativne aspekte ljudskoga i političkoga stanja.“ Prvu struju Sveti Otac je nazvao „fatalističkom“ i nju „predstavlja pisac apokrifna Četvrta knjiga o Ezdri: 'Zbog svog je zlog srca Adam, prvi čovjek, sagriješio - i bi pobijeden, on i oni što su od njega rođeni'. Prema tome, sadašnje je ljudsko bivstvovanje nesretno zbog Adama i njegovoga grijeha: on je odgovoran za stanje u koje je upalo čovječanstvo. Na drugoj je strani pisac apokrifna Druge knjige Baruhove: 'Nije dakle uzrok Adam, osim za sebe samoga. Svi mi, svaki od nas postao je Adam samome sebi'. Ta druga perspektiva otvorena je za odgovornost svake ljudske osobe: svatko je graditelj svoje povijesti. Ako dakle ta dvojica autora prilaze Adamu na različite načine, onda je to zato što s jedne strane žele objasniti ljudsku sudbinu koja je pritisnuta grijehom, a s druge slobodu svakoga čovjeka dok čini grijeh. Rekli bismo da su opće ljudsko stanje i stanje pojedinca međusobno duboko povezani“, zaključio je Papa.

Vjernici su opravdani vjerom

Potom je podsjetio da se tim istim pitanjima sveti Pavao bavio u prvim

poglavljima Poslanice Rimljanima. S jedne strane „apostol naroda“ pokazuje da su „svi sagriješili i potrebna im je slava Božja“, a s druge da je „po jednome čovjeku ušao u svijet grijeh“. Kao što se vidi, Pavao je bio svjestan obaju tumačenja unutar kojih su se kretali pisci njegovoga vremena, kako onoga koje se odnosi na katastrofalni Adamov učinak tako i onog drugog, pozornog na moralnu odgovornost pojedinih ljudskih bića: „No, Apostol ne razrješuje konflikt opredjeljujući se za jedno ili za drugo stajalište, nego tako što se utječe milosnime opravdanju u Kristu: 'Opravdani dakle vjerom, u miru smo s Bogom'. Jedino Krist, novi Adam, oslobađa čovječanstvo od grijeha smrti, darivajući nam milost opravdanja.“

Vjernici znaju da ih od istočnoga grijeha oslobađa sakrament krštenja. Taj grijeh koji prati svakoga čovjeka od istočnoga Adamovoga grijeha se briše, a krštenje uvodi u odnos s Bogom: po njemu svaki čovjek postaje dijete Božje i s Kristom „hodi u novosti života“. Tako se oslobođenje od Adamova i od svakoga drugoga grijeha preobražava u osobnu slobodu za služenje Gospodinu u braći ljudima. „Iz tog novog života proizlazi velika odgovornost vjernika prema onima koji nisu u Kristu“, podsjetio je Papa, jer nemaju svi „dar milosti“. A taj dar milosti, „primljen u Kristu, stavlja vjernike u novo stanje, da preuzmu na sebe jauke čovječanstva i svega stvorenja, kako bi njihovo iščekivanje usmjerili prema konačnom ostvarenju one nade u kojoj smo spašeni. Upravo su svjedocima te nade postali veliki mučenici vjere. Nada u Krista ne razočarava jer ne dolazi od nas samih, nego iz Božje ljubavi koja je obilato razlivena u našim srcima, po Duhu koji nam je dan. Unatoč patnjama koje proživljavamo u sadašnjem životu, možemo na sebe preuzeti jauke čovječanstva i stvorenja kako bismo s Pavlom posvjedočili da je Krist više od našega života: on je za nas naprosto 'život', koji u konačnici potpuno obeskripljuje žalac smrti, kojemu su sada podložna sva Adamova djeca.“ **M.K.**

Poziv na solidarnost i razumijevanje

Pod geslom „Vukovar je lijepa naša, Vukovar je moja Hrvatska“, u Vukovaru je od 7. do 20. studenoga održan niz događanja u sklopu Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991.

Medunarodni kongres „Humanae Vitae za sva vremena: ljudska spolnost življena u velikodušnosti i razboritosti“ završen je u nedjelju 30. studenoga u Zadru. Kongres je okupio brojne stručnjake koji se zauzimaju za brak i obitelj. Kako stoji u zaključcima, to je bio dar Crkve svim ljudima dobre volje koji osluškuju svoju savjest, žele život i odgovorno živjeti roditeljstvo. Predočeno je niz informacija i novih spoznaja. Održan je i okrugli stol o temi „Mogućnosti i perspektive planiranja obitelji u Hrvatskoj“ kad su predstavljene zaključci radionica.

Pomogli su 19.000 obitelji

Božićna akcija Hrvatskog Caritasa „Za 1000 radosti“ predstavljena je u utorak 2. prosinca u Zagrebu. O akciji, njenu provođenju i načinima prikupljanja sredstava govorili su predsjednik Hrvatskog Caritasa (HC) varaždinski biskup Josip Mrzljak, ravnatelj HC-a Ivan Milovčić te voditelj akcije Boris Peterlin. U pet godina trajanja božićne akcije, ukupno je prikupljeno nešto više od 21 milijun kuna, a pomoć je stigla u više od 19.000 obitelji. Iz godine u godinu prikupljena pomoć raste, a u akciju se sve više uključuju i gradovi, općine, županije, udruge, ustanove, što je potvrda kako jača mreža solidarnosti među građanima.

Predstavljena su obnovljena izdanja prvoga urednika Veritasa o. Ivona Čuka o dvadeset petoj obljetnici njegove smrti. U samostanskoj dvorani sv. Franje na Svetom Duhu u Zagrebu predstavljena su djela: Svetac bijelih lilijana, Mučenik iz Krešimirova grada, Bijela Gospođa iz Lurda, Taj divni čovjek Isus, Orijaš kršćanstva, Maksimilijan Kolbe – 16670, Vječni zaljubljenik, Zvijezde koje ne zalaze, Fatima da ili ne. Predstavljanju su nazočili mnogi koji su osobno poznavali, surađivali i prijateljevali s fra Ivonom, kao i sadašnji suradnici Veritasa. U organizaciji Hrvatskog katoličkog liječničkog društva u Vinkovcima održana je tribina o temi „Crkva i medicina pred izazovima iscjeliteljskih terapija New agea“.

Idi, Franjo, i popravi moju kuću!

Pod geslom „Idi, Franjo, i popravi moju kuću!“ započela je proslava 800. obljetnice franjevačke karizme. Tom povodom poglavari franjevačkih provincija u Hrvata organizirali su trodnevni posjet Trogiru. U čiovskom franjevačkom samostanu Uznesenja Marijina na susretu predstavnika provincijata u Hrvata okupili su se provincijali tri franjevačke provincije iz Hrvatske i dvije provincije iz Bosne i Hercegovine. Skupom je ravnao fra Josip Sopta, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima, u sklopu koje se nalazi i franjevački samostan na Dridu, a redovničkom susretu su se uz predsjedatelja odazvali i preostali provincijali: fra Željko Železnjak, provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba, fra Željko Tolić, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja iz Splita, fra Ivan Sesar, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM iz Mostara, te fra Mijo Džolan, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene iz Sarajeva.

Vjernici katolici pripadnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u župi sv. Ante Padovanskog na Petrićevcu u Banjoj Luci sudjelovali su u misnom slavlju koje je predvodio stožerni vojni kapelan Josip Grubišić.

Prigodni program u Novoj Biljoj u Zagrebu priređen je u povodu 15. obljetnice humanitarne akcije „Bijeli put za Novu Bilu i Bosnu Srebreanu“ Franjevački provincijalat Bosne Srebrene, župni ured Nova Bila i Organizacijski odbor „Bijeli put“.

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić posjetio je u srijedu 26. studenoga Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu na poziv glavnoga ravnatelja prof. dr. Tihomila Maštrovića. Kardinal Bozanić obišao je Zbirku rukopisa i starih knjiga gdje se nalaze brojni pisani spomenici hrvatskoga nacionalnog kulturnog i duhovnog identiteta, potom Grafičku zbirku, Zbirku muzikalija i audiomaterijala te Zbirku zemljopisnih karata i atlasa.

Srušena po naredbi komunista

Projekt izgradnje spomen crkve sv. Mihaela arkandela u Staroj Gradskoj predstavlja je požeški biskup Antun Škvorčević i mons. Josip Devčić, predsjednik Odbora za izgradnju crkve. Stara župna crkva iz 18. stoljeća srušena je po naredbi komunističkih vlasti 1948. u njenom rušenju morali su sudjelovati i svećenici koji su kao robijaši golim rukama čistili cigle što je jedinstveni slučaj u povijesti uništenja hrvatskoga naroda. Od tada, dakle već 60 godina Stara Gradiška nema župne crkve, a za liturgijske potrebe još i danas služi dvorana u sklopu župnog stana pokraj groblja u Uskocima. Blagoslov temeljnog kamena bio je u nedjelju 23. studenoga, a misnom slavlju predsjedao je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije nadbiskup Marin Srakić.

Vukovar je Lijepa naša

Pod geslom „Vukovar je lijepa naša, Vukovar je moja Hrvatska“, u Vukovaru je od 7. do 20. studenoga održan niz događanja u sklopu Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. Središnji događaj obilježavanja 17. godišnjice tragedije Vukovara u Domovinskom ratu bio je u utorak, 18. studenoga, na dan kada je godine 1991. slomljena vukovarska obrana. Nakon prigodnog programa hodočasnici, njih oko dvadeset tisuća sudjelovali su u pobožnosti križnog puta i spomen na kolonu sjećanja predvođeni najvišim crkvenim i državnim vodstvom. Dan uoči Hrvatska komora medicinskih sestra predstavila je knjigu „Vukovarska sjećanja – svjedočanstva medicinskih sestara“ autorice Dragice Šimunec u kojoj se opisuju posljednji dani opsade i pada Vukovara.

Predsjednik Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za ekumenizam i dijalog biskup Vlado Košić uputio je čestitku u povodu Kurban bajrama predsjedniku Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj muftiji Ševku Omerbašiću.

A.O.

MÜNCHEN

Šezdeset misijskih godina

„Redovito okupljanje vjernika katolika Hrvata na misu je ono što je očuvalo naš narod u ovom gradu i ovoj pokrajini“, kazao je kardinal Josip Bozanić.

Svečano misno slavlje u povodu 60. obljetnice postojanja Hrvatske katoličke misije München predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u punoj crkvi sv. Mihaela u glavnom gradu Slobodne države Bavorske Münchenu. U koncelecijaciji su bili ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Ante Kutleša, delegat za

Misno slavlje predvodio je i propovijedao kardinal Josip Bozanić

hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, u ime nadbiskupa Reinharda Marxa prelat dr. Sebastian Anneser, domaćin voditelj misije fra Tomislav Dukić, fra Bernardo Dukić, fra Luka Livaja te još četrnaest redovničkih i biskupijskih, hrvatskih i njemačkih svećenika.

Slavlje je započelo ophodom kroz crkvu tijekom kojega su sinjski alkari nosili hrvatski i bavorski barjak. Misnom slavlju, između ostalih, pribivali su i ministar znanosti, obrazovanja i športa dr. Dragan Primorac, generalni konzul Generalnog konzulata RH u Münchenu Vladimir Duvnjak, konzul Generalnog konzulata Republike Bosne i Hercegovine u Münchenu Nikica Džambo te ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić. Sve je na početku pozdravio o. Dukić. Zahvaljujući kardinalu Bozaniću na predvođenju misnog slavlja, kazao je kako su oči svih Hrvata uprte u zvonik zagrebačke katedrale. O. Dukić je između ostalih pohvalio i prethodne nazočne vodi-

telje misije fra Jozu Zrnčića, fra Božu Ančića i Petra Gulića.

Pozdrav hrvatskog episkopata

Kardinal Bozanić je u uvodnoj riječi kazao kako dolazi iz Zagreba, iz Stepinčeve katedrale te okupljenima donosi pozdrave domovine, hrvatskog episkopata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. „Ovo je misa zahvale i svi osjećamo da danas trebamo zahvaliti Bogu za tolike darove.“

Kardinal Bozanić je u propovijedi podsjetio kako Crkva toga dana slavi blagdan posvete Lateranske bazilike u Rimu. „Ovaj blagdan na poseban način slavi Sveti Otac jer je Lateranska bazilika njegova biskupska crkva. Ovaj blagdan zajedništva sa Svetim Ocem slavi čitava Katolička Crkva. Danas se spominjemo 9. studenoga 315. godine kada je rimski papa posvetio u Rimu, tada izvan zidina, svoju katedralu, crkvu Krista Spasitelja. Ona se mogla

sagraditi nakon što je car Konstantin dao slobodu vjeroispovijesti. Ona je majka svih crkava diljem svijeta.“

U nastavku je istaknuo kako misijska proslava govori o 60 godina redovitog pastoralnog za vjernike katolike Hrvate u gradu Münchenu i okolici. „Ova nas proslava sama od sebe vodi do godine 1948. koja se uzima kao početak organiziranog pastoralnog za katolike Hrvate u Münchenu kad je ovdje osnovana Hrvatska katolička zajednica zalaganjem svećenika dr. Ivana Vitezića iz Krčke biskupije. Kasnije je djelovao svećenik dr. Stjepan Kukulja iz Zagrebačke nadbiskupije, da bi ovamo bio poslan fra Dominik Šušnjara, franjevac Franjevačke provincije Presvetoga Otupitelja sa sjedištem u Splitu, koji je dao poseban pečat i u pravom smislu organizirao pastoral ne samo u Münchenu i Bavorskoj nego kao naddušobrižnik promovirao je hrvatski pastoral u čitavoj Njemačkoj. Danas slavimo 60 godina redovitog

Posjetitelji su uživali u koncertu

dolaženja na nedjeljnu misu Hrvata katolika u ovom gradu. To dolaženje na misu, euharistija na hrvatskom jeziku, to redovito okupljanje vjernika katolika Hrvata je ono što je očuvalo naš narod u ovom gradu i ovoj pokrajini. To danas slavimo. I zato danas Bogu zahvaljujemo. Zahvaljujemo mu i za ustrajnost našeg hrvatskog čovjeka koji zna što je značila i što znači za njega katolička misija nedjeljom."

Važnost očuvanja zajedništva

Kardinal Bozanić je dodao kako nije bilo lako kroz tih 60 godina te kako je bilo raznih pritisaka koji su dolazili

Kardinal Bozanić za vrijeme susreta s Ivom Sadrčićem i gostima

katoličko i europsko zajedništvo. Ona je to i danas. Ali nije podanički otvorena. Ona je otvorena svjesna svoga identiteta i svjesna da hrvatski narod danas na putu prema europskoj zajed-

nje bl. Alojzija Stepinca i bl. Augustina Kažotića. Misno slavlje, koje je završilo hrvatskom himnom, uveličao je misijski zbor zajedno s misijskom ženskom vokalnom skupinom „Lira“ i muškom misijskom klapom „Croatia“ pod vodstvom s. Nikoline Bilić i ravnanjem Florijana Šibenika. Tijekom zajedničkog objeda sve je pozdravio glasnogovornik misije Ante Moro.

Prigodni svečani koncert

U večernjim je satima u dvorani Münchenske filharmonije „Gasteig“ održan prigodni koncert koji je javno sniman za emisiju „Lijepom našom“, pod geslom „Slava Bogu na visini, pjeva Hrvat u tuđini“. Na početku je izvedena hrvatska i bavorska himna.

Pozdravnu riječ uputio je voditelj misije fra Tomislav Dukić

Detalj s koncerta u dvorani Münchenske filharmonije

od režima u našoj domovini, i drugih pritisaka. „Ali naš je čovjek zajedno sa svećenicima išao naprijed i stalno je čuvao zajedništvo, koje je na osobiti način osjećao u Katoličkoj Crkvi“, kazao je kardinal Bozanić. „Danas se govori o zajedništvu. Na europskom kontinentu danas se govori i o europskom zajedništvu. Danas to ponavljaju i kod nas i u domovini i oni koji su ne tako davno priječili nama zajedništvo s ostalim, osobito zapadnim svijetom. Oni koji su, mogli bismo reći, otkrili Europu posljednjih godina. Oni danas se često hvale i znaju reći da je Katolička Crkva euroskeptična. Ova zajednica ovih 60 godina govori obratno. Katolička Crkva je uvijek bila otvorena, otvorena za

nici treba sačuvati i svoj hrvatski i svoj katolički identitet. Ona je to ponavljala jučer, ona to govori danas, a to će govoriti i sutra. Mi danas ovdje okupljeni svjesni amo svoga katolištva da smo članovi Katoličke Crkve, da smo članovi jedne zajednice, svjesni toga da je svatko od nas pozvan da bude hram Duha Svetoga, ali znamo da to možemo postići samo u zajedništvu. Zato smo svjesni zajedništva koje posebno njeguje naša Crkva. Ona želi da se očituje zajedništvo još jače u našem hrvatskom narodu“, istaknuo je na kraju kardinal Bozanić.

U prikaznim darovima prinesen je i misijski pano s potpisima vjernika. Kardinal je voditelju misije predao meda-

Između ostalih nazočne su pozdravili predsjednik misijskog vijeća Josip Dinko Grgić, voditelj misije o. Dukić, u ime nadbiskupa Reinharda Marxa mons. Lorenz Wolf, predsjednik dijecezanskog vijeća Nadbiskupije dr. Alois Baumgartner, glavni ravnatelj Hrvatske radiotelevizije Vanja Sutlić te ministar Primorac koji je prenio pozdrave predsjednika Hrvatske vlade dr. Ive Sanadera. Ujedno je podsjetio kako danas za razliku od prije četiri godine u Hrvatskoj ima više 41000 studenata. Govoreći o Hrvatima u BiH, kazao je kako Hrvatska ne pomaže Hrvate u BiH nego vraća dug Hrvatima u BiH u znak zahvalnosti za sve što su učinili za Hrvatsku. (Nastavak na str.19)

DÜSSELDORF

Za crkvu Hrvatskih mučenika u Udbini

Hrvatska katolička misija Düsseldorf organizirala je u suradnji s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Düsseldorfu i hrvatskim katoličkim misijama regije Gornja Rajna i Vestfalija dobrotvorni kulturno-zabavni program za crkvu Hrvatskih mučenika u Udbini, u petak 7. studenoga u Stadthalle Hilden u Hildenu.

Na početku programa mješoviti zbor HKM Düsseldorf pod vodstvom s. Mire Majić otpjevao je hrvatsku, a Antonija Jerković njemačku himnu. Potom je voditelj HKM Düsseldorf fra Josip Kulović sve pozdravio istaknuvši kako se ideja za takav humanitarni skup za crkvu Hrvatskih mučenika na Udbini rodila prije dvije godine. „Odgovornost i organizaciju preuzela je naša misija uz potporu Generalnog konzulata RH u Düsseldorfu i hrvatskih katoličkih misija Gornje Rajne i Vestfalije.“ Posebnu čestitku uputio je predsjedniku Glavnog odbora za gradnju crkve Hrvatskih mučenika u Udbini gospičko-senjski biskup mons. Mile Bogović. Pozdravnu riječ uputio je i opunomoćeni ministar konzul-gerant u Generalnom konzulatu RH u Düsseldorfu Vjekoslav Križanec koji je bio nazočan sa svojim suradnicima. Posebno je zahvalio okupljenima na tako velikom odazivu, koji su, kako je kazao, tako shvatili i razumjeli da je crkva Hrvatskih mučenika veliki naš vjerski i nacionalni projekt s velikim i neprocjenjivim vjerskim i nacionalnim značenjem ne samo u sadašnjosti nego i u našoj hrvatskoj budućnosti. „Pokazali ste da nosite u sebi vrednote koje hrvatski narod prate tijekom stoljeća, a to su vjernost i vjera ljubav prema Bogu i domu i domovini, i izraz najdublje zahvalnosti s onim hrvatskim mučenicima,

znanim i neznanim, napisanim i ne-napisanim, koji su na povijesnom putu hrvatstva na našim prostorima tijekom 14 stoljeća štovali i potvrđivali upravo

O novom projektu crkve Hrvatskih mučenika govorio je biskup Mile Bogović

ove navedene vrijednosti i koji su dali svoje živote ili druge oblike mučeništva iskazali za svoju vjeru, dom i domovinu, za krst časn i slobodu zlatnu.“ Sve je pozdravio i ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Ante Kutleša koji je istaknuo kako bi na tom skupu volio pozdraviti i predstavnike Republike Bosne i Hercegovine koja je također naša domovina, ali rijetko se poneko odvaži doći među svoj narod. Govoreći o novom projektu crkve Hrvatskih mučenika, kazao je kako vjeruje da će taj projekt sve oduševiti i da ćemo biti ponosni da je hrvatski narod sudjelovao u izgradnji te crkve. Pozdravnu riječ uputio je i gradonačelnik Hildena Günter Scheib te urednik inozemnog izdanja „Večernjeg lista“ Stipe Puđa.

Mons. Bogović je kazao kako gradnja crkve napreduje. „Što se tiče ove crkve i financiranja njezine gradnje, zaključili smo da nećemo ići na moćnike, nego da ćemo graditi s narodom i udovičkim novcem. „Ne želimo pokazati ekonomsku, nego duhovnu moć kako bismo mogli častiti naše hrvatske mučenike, one koji su živjeli i

umirali da bismo mi mogli danas živjeti.“ Potom je govorio o rađanju ideje gradnje crkve Hrvatskih mučenika u Udbini, u Lici, koja je važna za opstojnost Hrvatske, a željelo se Hrvatsku presjeći upravo na tom području gdje je najtanja. Potom je govorio o promjeni projekta te novom projektu koji između ostalog sadrži: crkvu sv. Marka u Podudbini, križni put, Muzej Krbave, kriptu, crkvu, vanjski oltar, pjevalište, trg, memorijalni zid i pastoralni centar. Kako stoji u novom broju glasila crkve Hrvatskih mučenika na Udbini „Hrvatska vjernost“, trolis crkve Hrvatskih mučenika ima izgled križa, po uzoru na crkvu sv. Križa u Ninu. Srednjoj ladi na ulazu je dodan trijem, tako da ima oblik latinskog križa. Ona će kao bogoslužni prostor biti posvećena samo mučenicima koje je Crkva proglasila (u kripti će naći mjesta i oni koje je kao takve prihvatio hrvatski narod od početka do uključivo Domo-vinskog rata, u smislu kako je to u projektu zadatku bilo izvedeno. Ispod kupole stajat će, za tri stepenice upuštena ispod poda crkve, reprika krstionice kneza Višeslava. S jedne strane svetišta bit će kapelica Presvetog, a s druge sakristija. Na prednjem pročelju „preslica“ u obliku glagoljskog slova A. Unutrašnjost crkve koš očekuje detaljnije osmišljenje pod vodstvom liturgičara i umjetnika.

U programu su uz mješoviti i dječji misijski zbor nastupile i folklorne skupine iz hrvatskih katoličkih misija Wuppertal, Essen, Duisburg, Köln, Mühlheim i Düsseldorf te guslar Slavko Milardović. U zabavnom programu nastupio je bez financijske nadoknade Mate Bulić uz pratnju „Bruno banda“ iz Kölna. Program je vodila Marijana Koritnik. **Tekst i snimke: Adolf Polegubić**

Na priredbi se okupio veliki broj posjetitelja

SINDELFINGEN

Glazbeni spektakl „Lijepom našom“

Od priredbe je prikupljeno 5000 eura za pomoć siromašnim studentima i osobama s posebnim potrebama u domovini, te 1000 eura za njemačku humanitarnu akciju „Susjed u nevolji“.

Glazbeni spektakl Hrvatske radiotelevizije „Lijepom našom“ javno je snimljen u subotu 8. studenoga u Gradskoj dvorani u Sindelfingenu u organizaciji Hrvatske katoličke zajednice (HKZ) Sindelfingen i Hrvatske radiotelevizije.

Na početku su izvedene hrvatska i njemačka himna. U pozdravnom govoru voditelj HKZ Sindelfingen fra Marinko Vukman je istaknuo: „Naš glazbeni spektakl održava se pod geslom: Kud god idem sa mnom je domovina!“

Fra Marinko je predao gradonačelniku Sindelfingena ček od 1000 eura za akciju „Susjed u nevolji“

Na kraju su nastupili svi izvođači

S majčinim mlijekom hrvatstvo smo primili. Ono je dio nas, jer je rođeno s nama, u nama živi, cvjeta i bukta. Zato i večeras s ponosom izgovaramo tvoje ime – lijepa naša Hrvatska. S tobom smo rasli, za tebe se s tolikim ljudima iz brojnih naroda molili, za tvoju se slobodu iskreno borili, mila zemljo, kazao je o. Vukman uputivši svima dobrodošlicu.

„Dobro nam došli i dobro se osjećajte u našem gradu Sindelfingenu“,

kazao je gradonačelnik Sindelfingena dr. Bernd Vöhringer, koji je pritom istaknuo kako je hrvatska zajednica u Sindelfingenu aktivna i doprinosi razvoju i napretku toga grada. Fra Marinko mu je u ime zajednice predao ček u iznosu od 1000 eura u znak sudjelovanja Hrvata Sindelfingena u humanitarnoj akciji „Susjed u nevolji“.

Sve je pozdravila i konzulica Generalnog konzulata RH u Stuttgartu Jadranka Belamarić. Ravnateljica

Hrvatske matice iseljenika Danira Bilić je kazala da je vrlo važno sačuvati spone s domovinom, ali i duhovnu povezanost sa Bogom. Sve je pozdravio i glavni ravnatelj HRT-a Vanja Sutlić. U bogatom duhovno-kulturnom programu, koji je znalački vodio Branko Uvodić, nastupili su misijski pjevački zbor mladih „Salve angeli“, misijska folklorna skupina „Vila Velebita“ koja slavi 30. obljetnicu djelovanja, Tamburaška skupina „Diaspora“, Misijska folklorna skupina „Zvonimir“, Tamburaški sastav „Plavi Dunav“, misijski dječji zbor kojega vodi s. Bernardeta Tomić uz pratnju Anemarije Lasić, „Slavonski dukati“ i Marija Pavković Snaša, Evelin Novak, Đani Stipanić, Anđela Kolar, Mate Bulić i Krunoslav Kićo Slabinac. Nekoliko je pjesma otpjevao i fra Marinko. Na kraju su svi izvođači izveli pjesmu „Rajska Djevo, Kraljice Hrvata“. Od priredbe je prikupljeno 5000 eura za pomoć siromašnim studentima i osobama s posebnim potrebama u domovini.

Tekst i snimke: A. P.

Okupljeni su s oduševljenjem pratili program

BRUCHSAL

Jedanaesta smotra mješovitih crkvenih zborova

Na smotri je nastupilo devet zborova, a održana je u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke misije Srednji Baden.

Misno slavlje predvodio je delegat fra Josip Bebić

Jedanaesta smotra crkvenih mješovitih zborova hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Njemačke održana je u nedjelju 16. studenoga u crkvi sv. Pavla u Bruchsalu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta i Hrvatske katoličke misije Srednji Baden sa sjedištem u Karlsruheu.

Prije smotre svečano misno slavlje u punoj crkvi sv. Pavla predvodio je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić u zajedništvu s voditeljem HKM Srednji Baden o. Ivanom Nedićem i voditeljem HKM Mainz fra Antom Bilićem. Sve je na početku pozdravio o. Nedić. „Misija Srednji Baden je velika misija koja je osnovana prije tri godine. Ona se sastoji od prijašnjih misija Karlsruhe, Gaggenau, Offenburg i Pforzheim/Bruchsal. U misiji djeluju četiri svećenika salezijanaca te još dva pastoralna suradnika“, istaknuo je. Sve je pozdravio i delegat o. Bebić koji se u propovijedi osvrnuo na misna čitanja toga dana.

Tijekom misnog slavlja pjevao je zbor HKZ Pforzheim-Bruchsal pod vodstvom Dominika Spajića uz sudjelovanje svih članova zborova.

Prije nego je otvorio smotru, delegat o. Bebić je kazao kako ovom smotrom pjevačice i pjevači slave Boga. „Od srca vas pozdravljam u ime hrvatskih (nad)biskupa, poglavito predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konfe-

Pozdravnu riječ uputio je voditelj HKM Srednji Baden o. Ivan Nedić

rencije Bosne i Hercegovine za inozemnu pastvu dubrovačkog biskupa mons. Želimira Puljića, u svoje osobno ime te u ime svojih suradnika i suradnika.“

Misnom slavlju i smotri pribivala je u ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Stuttgarta konzulica za kulturu Jadranka Fumić-Belamarić koja je kazala kako joj je velika radost što se smotra održava na području koje pokriva Generalni konzulat RH u Stuttgartu gdje živi gotovo najveći broj hrvatskih državljana u svijetu, njih oko 80.000. „Ovdje smo dočekali već treću generaciju naše djece ili unuka koji su jako dobro integrirani u njemačko društvo, ali ipak ne zaboravljaju svoj materinski jezik“, kazala je te je zaželjela sudionicima smotre što bolji nastup kako bi se izvođene skladbe na smotri što češće izvodile i postale dio hrvatske sakralne baštine. Potom je delegat o. Bebić otvorio smotru.

Sve je pozdravila konzulica za kulturu Jadranka Fumić-Belamarić

Nastupilo je devet zborova s po dvije duhovne skladbe. Zbor HKZ Wiesbaden po vodstvu s. Auksilije Milić (orguljska pratnja Claudia Dias) izveo je skladbe „Oče budi volja tvoja“ (Š. Marović) i „Velik je Gospodin“ (s. L. Kozinović); zbor HKZ Göppingen-Geislingen pod vodstvom Branka Galića skladbe „Kada zvijezda divna“ (F. Dugan) i „Raduj se, o Betleme“; zbor HKZ Düsseldorf pod vodstvom s. Mire Majić skladbe „Kristov put“ (Š. Marović) i „Majko naša“ (M. Poklepović); zbor HKZ München pod vodstvom s. Nikoline Bilić (orguljska pratnja Kristina Šop; flautu je svirala Ivana Grubišić) skladbe „Aleluja“ (Tajzê, obrada F. J. Walter) i „Ave Regina“ (A. Lotti); zbor HKZ Frankfurt pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović i ravnanjem dr. Josipa Lucića skladbe „Gospod Bog je pastir moj“ (A. Dvořák, op. 99) i „Ima Boga“ (I. Golub; I. Žan); zbor HKZ Sindelfingen pod vodstvom s. Bernardete Tomić skladbe

Na kraju je
nastupila klapa
„Croatia“
iz Münchena

Program je vodila
Marija Vasilj

„Da imam danas – Krvi Kristovoj“ (M. Martinjak) i „Blagoslovljen Bože“ (Š. Marović); zbor HKZ Mainz pod vodstvom s. Dionizije Tomas (orguljska pratnja dr. Jozo Majdančić) skladbe „Darovi prepuni radosti“ (M. Filipović; S. Topić – I. Žan) i „Ko sjajna zora jutarnja“ (M. Nardelli); zbor HKZ Main-Taunus/Hochtaunus pod vodstvom s. Magdalene Višić (orguljska

pratnja Hrvoje Barnjak) skladbe „Sidi k nama“ (K. Magdić) i „Molitva - Pod zvijezdama“ (L. v. Beethoven) i na kraju domaćin zbor HKZ Pforzheim-Bruchsal pod vodstvom Dominika Spajića (orguljska pratnja Tin Spajić) skladbe „Isukrst nam slavni“ i „Sva si lijepa, o Marijo“ (T. Fosić).

Nakon podjele predstavnicima zborova spomenica i cvijeća klapa

Hrvatske katoličke misije München „Croatia“ izvela je skladbu „Croatia, iz duše te ljubim“. Svi članovi zborova zajedno su izveli skladbu „Laudate omnes gentes“. Kroz program je uspješno vodila Marija Vasilj.

Druženje je nastavljeno uz domjenak i pjesmu u dvorani župe sv. Pavla.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

Okupljeni vjernici za vrijeme misnog slavlja

Piše: Mihály Szentmártoni, S.J.

Božićna svjetlost

U tamu ljudske povijesti uselilo se Božje Svjetlo.

Teško je naći uvjerljive riječi za ovogodišnje božićno razmišljanje. O čemu govoriti? O radosti? Čini nam se kao uvreda prema onima koji plaču. O ljubavi? Čini nam se kao poruga prema onima koji su poniženi zbog mržnje. O svjetlosti? Čini nam se kao ismijavanje onih koji se nalaze u mraku patnje. A ipak, mi moramo govoriti upravo o ovim trima velikim porukama Božića: o svjetlosti, o ljubavi i o radosti. Jer to su božićne teme, i ako njih nismo shvatili, onda nismo shvatili ništa od Božića.

U mraku utkalo se Božje svjetlo

Isus se rodio usred noći. Svuda oko je vladao mrak, ali ne samo u prirodi, nego i u srcima ljudi. Pogledajmo tadašnji Božić. Svijet je išao svojim putem. Postojali su moćnici i vladari naroda, koji su gospodarili, izmišljali popis naroda, izdavali dekrete i zapovijedi. I bilo je siromašnog naroda, podložnika, koji su trebali slušati, vršiti svoje dužnosti, makar one bile teške. Morali su npr. otići svaki u svoj grad, poduzeti naporno putovanje, potrošiti ono malo ušteđevine što su ih imali, da bi ispunili ludi naum jednog perversnog vladara. Išla je i Marija u svojoj uznapredovaloj trudnoći.

Bilo je i tada stambenih problema, siromasi nisu mogli dobiti prenoćište, a Mariji se približilo vrijeme poroda. Rađali su se novi životi. A bilo je ljudi koji su i tada radili, pastiri koji su bdjeli oko svoga stada. Svijet je išao svojim putem, ali u jednom zabačenom uglu jedne staje rađala se nova nada, započinjala nova povijest, ulazio u svijet Božji Sin.

Danas, na prvi pogled, sve je isto. Svijet i danas ide svojim putem. I danas imamo bahatih vladara koji smišljaju izbore, koji šalju mlade ljude u osvajački rat. I danas ima siromašnih ljudi, koji moraju slušati, ići u rat koji nisu željeli, ginuti za ludosti koje nisu oni smišljali. I danas imamo problem beskućnika, i ljudi koji rade i noći. Ali se i danas rađaju novi životi. Na prvi pogled, sve isto kao tada. A

ipak, i u ovom našem svijetu, u jednom zabačenom uglu, leži Radosna vijest: rodio se Spasitelj.

Mi moramo biti pastiri koji će raznijeti tu vijest. Nije dovoljno raznježiti se, pjevati radosne pjesme, nego je potrebno da Isus postane stvarnost. Kako ćemo to učiniti? Onako, kako je to činila Marija. Isus se rodio malen, slab, nemoćan. On ne može govoriti. Treba naša usta da može izreći poruku nade. On ne može hodati. Treba naše noge da može stići do svih ljudi. On ne može djelovati. Potrebne su mu naše ruke da može činiti dobro. Moramo nastojati tako živjeti da znamo, da sve što mislimo, govorimo i činimo, nije samo naše, nego je Isusovo.

I mi smo svjedoci jednog užasnog mraka u ovom času povijesti. I danas ima ratova, ubijanja nevinih, ima gladi, plača i patnje. Ali to se ne događa samo nama danas. Isto se događalo u mučnoj ljudskoj povijesti na raznim prostorima Zemlje, svim pokoljenjima prošlih vremena. Takva je ljudska povijest od iskona, jer se na početku ljudske avanture dogodio grijeh. Čovjek je protjerao iz svoga srca i iz svoje savjesti Boga, a s time i iz svoje povijesti. Stoga uvijek nanovo kad čovjek pokušava graditi svoju sreću na vlastitoj laži, na pohlepi za tuđim, na uništenju drugoga, na mržnji, tama prekrije zemlju, a mrak narode. Naša osobna tama samo povećava ju tu sveopću tamu.

Božićna radost

U tamu povijesti utkala se Svjetlost! Dijete u Betlehemu zove se „Emanuel“, Bog s nama. Ono je Svjetlost u našoj tami. U srcima svih onih koju ga prihvaćaju nastaje svjetlo. Isus je svjetlo u srcu majke Marije i radnika Josipa, u srcu siromašnih pastira i pobožnih mudraca. I to se svjetlo širi dalje kroz povijest i narode, ali počinje uvijek u pojedinačnim srcima koja se znaju zagledati u ovo Dijete.

Velika je opasnost da se damo zavesti od velikih, kićenih riječi, da zapadnemo u sentimentalizam i da tako izgubimo uzvišenu ljepotu ovog

blagdana. Božić bi trebao biti blagdan klanjanja i šutnje. Božić je blagdan koji govori za sebe. Usred noći, naši su gradovi puni svjetlosti, ljudi se radosno skupljaju po kućama, idu u crkvu. Ali koliko ima svjetla u našim srcima? Da bismo to shvatili, pogledajmo najprije naše tame. Može se činiti nepriličnim razmišljati o tami u božićnoj noći, ali je potrebno, da bismo shvatili potrebu i značenje svjetla.

Isus se rodio za čovjeka

Istinsku božićnu radost čovjek može doživjeti samo onda, ako shvati, da se Isus rodio za njega, da rasprši njegovu tamu. Koje su naše tame? Tama je naša žalost koja nastaje zbog zla oko nas, ili kad nam se sujeti naša nada, kad nas zadesi gorko razočaranje, kad nas pritisne samoća koja nas muči unatoč buci koja nas okružuje. Tama je naš pesimizam koji nas može zahvatiti zbog beskorisnosti naših napora, neuspjeha tolikih pokušaja da se pomogne sebi i drugima, zbog sve tamnije budućnosti koja se ocrta pred našim očima. Tama je naša nesposobnost da oprostimo nekome tko nas je uvrijedio. Tama je naša nepravda kojom ponižavamo druge, kojom ravnodušno slušamo vijesti o gladnoj djeci ili prolazimo pokraj siromaha. Tama je naš grijeh, izvor svakog zla. I neka nam ne bude teško, barem u božićnoj noći, priznati pred Božanskim Djetetom, da u zlo ovog svijeta ugrađeni su i naši osobni grijesi, da je noć svijeta, u koju se Isus rađa i ove godine, mračna i zbog naše tame.

Božić je blagdan radosti. Izvor naše radosti je upravo Isusovo rođenje. Isus se rodio i ostao među nama: On je gospodar povijesti, dakle zajedno hoda s nama u svakoj našoj tami. Isus se rodio, dakle vrijedni smo u Božjim očima. Isus se rodio, govorio ljudske riječi, hodao našim stazama, živio našim životom, prema tome, put je naznačen, imamo jasan putokaz, treba samo krenuti tim putem. Osnovna poruka Božića je, da u tamu ljudske povijesti uselilo se Božje Svjetlo. To je izvor naše radosti. ■

In Erwartung der Ankunft Christi

Verehrte Leserinnen und Leser!

Wir befinden uns am Anfang eines neuen Kirchen- und Liturgiejahres. Ich wünsche mir, dass wir jeden erfüllten Tag des vergangenen Jahres dankbaren Herzens in Erinnerung behalten. Möge in diesem Jahr alles das wachsen und gedeihen, was wir gesät haben und was uns der gnädige Vater in seiner fortwährenden Verbundenheit mit dem Fleisch gewordenen Sohn Gottes geschenkt hat. Der bekannte Theologe Hans Urs von Balthasar drückt es schön aus: „Gott hat keine andere Zeit für die Welt außer im Sohn. In ihm hat er Zeit für alle Menschen und Geschöpfe.“ Hoffen wir auf die Auferstehung seiner unermesslichen Liebe und darauf, dass sie nicht nur unseren Körper erlöst und rettet, sondern dass sie auch unsere sündige Zeit in die barmherzige Vergebung Gottes einschließt. Jeder sündige Tag wird geläutert, erlöst und in die Fülle des Göttlichen Wesens erhoben, „denn alle Menschen kommen zu ihm unter der Last ihrer Sünden“ (Ps 65,3). Gott hat allen, die ihn lieben und seinen Namen anrufen, Schutz und Erhörung in Not sowie Erlösung und Verherrlichung versprochen. Lassen wir zu, dass sich in diesen Tagen der Wille Gottes in uns erneuert und wächst. Öffnen wir uns der Ankunft Gottes und stellen wir alle unsere künftigen Taten vor Gottes Angesicht, denn erst auf diese Art und Weise wird alles, was uns geschieht, zu unserem Wohle sein. Gottes Auge entgeht nichts, was auf Erden geschieht, folglich auch nicht unser Handeln. Es ist gut, dass die Kirche dieser Zeit eine außerordentlich große Wichtigkeit beimisst. Wenn wir einen flüchtigen Blick auf die liturgischen Lesungen zu Advent und Weihnachten, die Kirchenlieder und offiziellen Gebete werfen, werden wir bemerken, dass in ihnen die Erlösung der Menschen einen zentralen Platz einnimmt, die mit zwei christlichen Geheimnissen und dem Mittelpunkt des christlichen Zeugnisses eng verbunden ist: dem Geheimnis der Allerheiligsten Dreifaltigkeit und der Fleischwerdung des Gottessohnes. Unser Gott ist ein Gott, in dem das Heil, der Sieg und die Kraft liegen. Zu ihm müssen die Menschen umkehren von

ihren Irrwegen und Wegabweichungen, um ihn am Ende ihrer Tage von Angesicht zu Angesicht schauen zu können. Diese Behauptung untermauern die Worte aus dem neuen Testament: „Alle Menschen werden das Heil sehen, das von Gott kommt!“ (Lk 3,6). Und damit das auch geschehen kann, ist es nötig, dem Herrn den Weg zu bereiten. Gott schickt allen Menschen sein Heil als Gabe in seinem Sohn Jesus Christus. Der Engel

des Herrn sagte zu den erschrockenen Hirten: „Fürchtet euch nicht, denn ich verkünde euch eine große Freude, die dem ganzen Volk zuteil werden soll: Heute ist euch in der Stadt Davids der Retter geboren; er ist der Messias, der Herr.“ (Lk 2, 10-11). Die Christen sind aufgerufen, vor der Welt tagaus tagein Zeugnis von dieser Freude abzugeben, die aus der Erkenntnis des Heils, durch die Vergebung der Sünden, hervorgeht. Ohne Rücksicht darauf, wo wir leben und arbeiten, müssen wir durch unsere Worte, unser Leben und unsere Gesten die Menschen dazu aufrufen, das Heil Gottes anzunehmen, das durch Jesus Christus zu uns gekommen ist, und wir müssen sie dazu bewegen, wachsam und vorbereitet auf sein erneutes Kommen zu warten. Nutzen wir bei der Verkündigung des Heils Gottes Worte: „Jauchze, freue dich, Mensch, fürchte dich nicht, siehe, dein König kommt zu dir.“ Die Adventszeit, die Weihnachtszeit und die Zeit der Epiphanie sind gottbegnadete Zeiten, in denen die Kirche alle ihre Kinder und die Welt verstärkt zur Umkehr von der sündhaften Verworfenheit aufruft, aus der wir uns nicht selbst befreien kön-

nen. Zur Verwirklichung des Königreiches Gottes gehören ein heiliges und tadelloses Leben eben so wie das Gebet um Vergebung der Sünden. Jeder von uns sollte das ihm Menschenmögliche tun, damit die Menschen in sich die Anwesenheit Gottes erkennen, erfahren und fühlen, die unaufhörlich zu uns kommt und schon jetzt unsere Seele und unseren Körper für die letztendliche Begegnung mit ihm vorbereitet. Aus ihm geht alles auf Erden hervor. Der Evangelist Johannes schreibt in der Offenbarung, dass vor dem Angesicht Gottes die Erde und der Himmel dahinschwinden und ein „neuer Himmel und eine neue Erde“ entstehen werden (vgl. Offb 20 und 30). Auch wir sind aufgerufen, in diesen „neuen Himmel“ einzutreten. Das will uns die Adventszeit, die Zeit der Erwartung, der Vorbereitung und des Wachens sagen.

Warten wir daher, liebe Schwestern und Brüder, mit wirkungsvollem Glauben auf „jenen Tag“ der unerwarteten Ankunft Jesu. Kleiden wir uns auf diese Weise „in den Herrn Jesus Christus“ und warten wir so auf die endgültige „Offenbarung des großen Gottes und unseres Erlösers Jesus Christus“, der es uns möglich macht, „Teilhhaber der göttlichen Natur zu werden“. In diesem Sinne ist jeder Advent, jede Weihnachtszeit für alle Christen und Menschen guten Willens eine Gnaden bringende Zeit, in der die Christen über das Geheimnis der Menschwerdung Gottes und die Erhebung des Menschen zur Göttlichen Fülle nachdenken.

Wir können voller Zuversicht mit dem Propheten Jesaja und Jesus und unserer Mutter Maria jubeln: „Von Herzen will ich mich freuen über den Herren. Meine Seele soll jubeln über meinen Gott. Denn er kleidet mich in Gewänder des Heils. Denn der Mächtige hat Großes an mir getan“ (vgl. Jes 61, 10 und Lk 1, 46-49).

Zusammen mit meinen Mitarbeitern wünsche ich Ihnen allen, verehrte Leserinnen und Leser, Ihren Familien, Ihren Gemeinden, all Ihren Freunden und Verwandten, unserem Volke und allen Völkern der Erde, frohe Weihnachten und ein heilvolles und gesegnetes Neues Jahr 2009.

Ihr
P. Josip Bebić, Delegat

Weihnachten zuhause

Mein Bekannter, ein kroatischer Landsmann, fragte mich neulich, ob ich an Weihnachten „nachhause fahren“ würde. „Nein. Ich bleibe zuhause.“ antwortete ich, ohne lange nachzudenken. An Weihnachten fahre ich nämlich nie nach Kroatien. Nur im Sommer, ans Meer, oder zu Ostern, oder wenn eine Familienfeier ansteht. Ein einziges Mal war ich an Weihnachten in Kroatien und da es war so warm, dass wir uns am zweiten Weihnachtstag mit einem kleinen Boot aufs offene Meer begaben. Es erinnerte mich mehr an Urlaub als an Weihnachten. Nun ist Weihnachten auch in gewisser Weise Urlaub. Es ist für die meisten eine Auszeit vom Arbeitsleben und der Hektik dieser Tage. Lange dachte ich noch über das „nachhause fahren“ meines Bekannten nach und darüber, warum es mich an Weihnachten nirgendwo hinzog, warum ich lieber „zuhause blieb“, d.h. in meinem Fall in Frankfurt.

Weihnachten ist und bleibt für mich eine besondere Auszeit, viel stiller und besinnlicher als alle anderen Feiertage im Jahr. Das friedvolle Beisammensein im engsten Kreis der Familie, Weihnachtslieder unter dem Tannenbaum, das Warten auf das Christkind, die Christmette zu später Stunde, das gemeinsame Festmahl im warmen Licht der Kerzen, während es draußen schneit... Diese weihnachtliche Stimmung kann ich nur zu Hau-

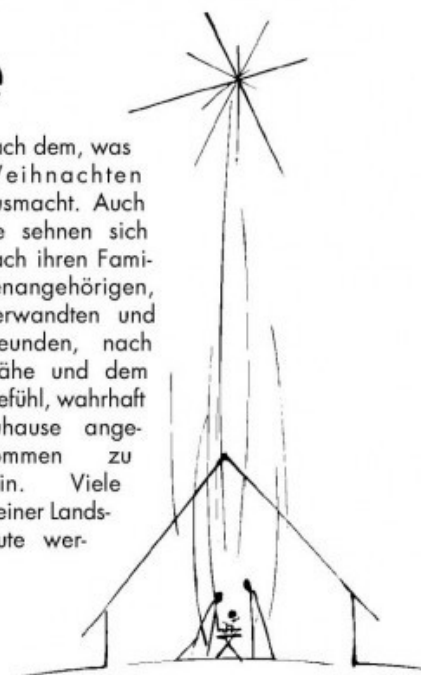
se erleben, nicht auf den hektischen Einkaufsmeilen der Städte und auch nicht auf entfernten Urlaubsinseln irgendwo in der weiten Welt. Viel zu dominant erscheint mir das Außen, insbesondere um Weihnachten herum, zu sein, viel zu mächtig, viel zu fern vom Menschen. Dabei ist das Geheimnis der Weihnacht ganz klein und zerbrechlich, ganz nah, es wohnt in mir – und in dir, wenn wir ihm eine Stimme geben; dem Kind in der Krippe, aber auch dem Kind in uns

Weihnachtliche Stimmung kann ich nur zu Hause erleben, nicht auf den hektischen Einkaufsmeilen der Städte und auch nicht auf entfernten Urlaubsinseln irgendwo in der weiten Welt. Viel zu dominant erscheint mir das Außen, insbesondere um Weihnachten herum, zu sein, viel zu mächtig, viel zu fern vom Menschen.

und unserem Gegenüber, um zu hören, wenn es weint, ob es friert, was es braucht, was es uns sagen möchte.

Viele meiner kroatischen Landsleute machen sich in diesen Tagen auf den Weg in ihre Heimat, nach Kroatien und Bosnien-Herzegowina, um mit ihren Familienangehörigen, Verwandten und Freunden die Feiertage zu verbringen, „zuhause“, wie mein Bekannter sagte. Auch sie suchen

nach dem, was Weihnachten ausmacht. Auch sie sehnen sich nach ihren Familienangehörigen, Verwandten und Freunden, nach Nähe und dem Gefühl, wahrhaft zuhause angekommen zu sein. Viele meiner Landsleute wer-

den aber auch in diesem Jahr, genau wie ich, an Weihnachten in Deutschland bleiben und die Geburt Christi in Bethlehem feiern – in ihren Familien, mit ihren Freunden, mit ihren Kindern und Enkelkindern. Sie werden an Heilig Abend die Gotteshäuser der deutschen Städte füllen, werden zusammen das göttliche Kind in der Krippe besingen, so wie sie es seit je her gewohnt sind, hier, zuhause in ihren kroatischen katholischen Missionen – den kleinen Inseln der Ruhe und Geborgenheit – inmitten dieser großen und lauten Welt. Im Haus, wo Maria und das Kind wohnen, da lässt es sich zu Hause sein.

Antonia Tomljanović-Brkić

Stille Nacht!

Text: Joseph Mohr, 1816 Melodie (Komposition): Franz Xaver Gruber, 1818

1. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Alles schläft; einsam wacht
Nur das traute heilige Paar.
Holder Knab im lockigten Haar,
Schlafe in himmlischer Ruh!
Schlafe in himmlischer Ruh!

2. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Gottes Sohn! O wie lacht
Lieb' aus deinem göttlichen Mund,
Da schlägt uns die rettende Stund'.
Jesus in deiner Geburt!
Jesus in deiner Geburt!

3. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Die der Welt Heil gebracht,
Aus des Himmels goldenen Höhen
Uns der Gnaden Fülle läßt seh'n
Jesus in Menschengestalt,
Jesus in Menschengestalt

4. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Wo sich heut alle Macht
Väterlicher Liebe ergoß
Und als Bruder huldvoll umschloß
Jesus die Völker der Welt,
Jesus die Völker der Welt.

5. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Lange schon uns bedacht,
Als der Herr vom Grimme befreit,
In der Väter urgrauer Zeit
Aller Welt Schonung verhieß,
Aller Welt Schonung verhieß.

5. Stille Nacht! Heilige Nacht!
Hirten erst kundgemacht
Durch der Engel Alleluja,
Tönt es laut bei Ferne und Nah:
Jesus der Retter ist da!
Jesus der Retter ist da!

Das berühmteste Weihnachtslied der Welt. Der Hilfspriester und spätere Vikar Joseph Mohr (1792-1848) dichtete, wie erst 1995 bekannt wurde, vermutlich den Liedtext bereits 1816, als er Hilfspriester in Mariapfarr im Lungau gewesen ist. Am Vormittag des Heiligen Abends 1818 in Oberndorf in der Nähe von Salzburg zeigte er den Text seinem Freund, dem im benachbarten Arnsdorf lebenden Lehrer Franz Gruber (1787-1863), der die Melodie für die Gitarre komponierte, da die Orgel nicht funktionierte. Das Lied wurde wenige Stunden später, während der Christmette, mit den Mitgliedern einer bäuerlichen Sängerguppe, in der Oberndorfer Kirche uraufgeführt.

BISTUM SPEYER

Bischof Dr. Karl-Heinz Wiesemann

Bischof Dr. Karl-Heinz Wiesemann ist der 96. Bischof von Speyer. Er stammt aus dem Erzbistum Paderborn, wo er 1960 in Herford, Ostwestfalen, geboren wurde.

Die Priesterweihe empfing er am 10. Oktober 1985 in Rom. Nach der Kaplanszeit und der Promotion wirkte er als Pfarrer in Menden-Bösperde und als Propst der Pfarrei St. Petrus und Andreas in Brilon.

2002 ernannte ihn Papst Johannes Paul II. zum Weihbischof. Die Bischofsweihe empfing er am 8. September 2002 im Paderborner Dom. Danach war er in seiner Heimatdiö-

zese als Bischofsvikar für Priesterfortbildung und Berufungspastoral sowie für die Bereiche Gesellschaft, Wissenschaft und Kultur zuständig.

Am 19. Dezember 2007 ernannte Papst Benedikt XVI. Weihbischof Wiesemann zum Nachfolger von Bischof Dr. Anton Schlembach, der das Bistum Speyer von 1983 bis 2007 geleitet hatte. Die Amtseinführung folgte am 2. März 2008 im Speyerer Dom.

In der Deutschen Bischofskonferenz ist Bischof Wiesemann Mitglied der Ökumene-Kommission und der Liturgie-Kommission.

BISTUM WÜRZBURG

Bischof Dr. Friedhelm Hofmann

12. Mai 1942 – Geboren als Sohn der Eheleute Otto und Paula Hofmann in Köln-Lindenthal. Der Vater ist Polsterer- und Dekorateurmeister, die Mutter Hausfrau. Zur Familie gehören außerdem zwei ältere und ein jüngerer Bruder.

1948 – Einschulung in die katholische Grundschule Köln-Vogelsang.

1955 bis 1963 – Besuch des Erzbischöflichen Collegium Marianum, Neuss.

1. März 1963 – Abitur am dortigen Staatlichen Quirinushaus, Neuss. Beginn des Philosophie- und Theologiestudiums in Bonn.

Während der Freisemester: Erwerb des praktischen Rüstzeugs für Zeichnung und Malerei in dem der Universität zugehörigen Kunstatelier.

1967 – Wechsel an das Kölner Priesterseminar

19. Juni 1968 – Diakonenweihe in Köln.

3. Februar 1969 – Empfang der Priesterweihe im Kölner Dom.

1969 bis 1972 – Kaplan an Sankt Peter in Köln-Ehrenfeld.

10. April 1972 – Berufung als Domvikar und Dompfarrvikar an den Hohen Dom zu Köln

1978 – 2004 – Vorsitzender des Deutschen Lourdes-Vereins in Köln.

7. November 1979 – Abschluss des Studiums der Kunstgeschichte und Philosophie mit der Promotion im Fachbereich Kunstgeschichte.

16. Mai 1980 – Ernennung zum Domkapitular.

18. Mai 1980 – Ernennung zum Dompfarrer.

28. August 1981 – Ernennung zum Künstlerseelsorger im Erzbistum Köln.

18. Oktober 1983 – Ernennung zum Ehren- und Konventualkaplan des Malteser Ritterordens.

18. März 1984 – Ernennung zum Monsignore.

25. Juli 1992 – Ernennung zum Weihbischof in Köln und Titularbischof von Taddua.

13. September 1992 – Bischofsweihe im Hohen Dom zu Köln. Wahl-

spruch: „Crux spes unica“ – „Das Kreuz – einzige Hoffnung“ (Edith Stein).

Beauftragt für den Pastoralbezirk Nord im Erzbistum Köln, Bischofsvikar für den Aufgabenbereich „Ständiger Diakon“ im Erzbistum Köln, Vorsitzender der Kunstkommission der Erzdiozese Köln, Vorsitzender des Vereins für christliche Kunst im Erzbistum Köln und Bistum Aachen.

25. Juni 2004 – Ernennung zum 88. Bischof von Würzburg.

5. September 2004 – Verabschiedung in Köln mit Ernennung zum Ehrenbürger des Kölner Doms.

10. September 2004 – Ablegung des Treueids in der Bayerischen Staatskanzlei in München vor Ministerpräsident Dr. Edmund Stoiber.

19. September 2004 – Amtseinführung als 88. Bischof von Würzburg im Kiliansdom.

Text und Bilder: www.dbk.de

18. kroatisches Folklorefestival

organisiert von der Kroatenseelsorge in Deutschland, findet am **Samstag, den 21. Februar 2009**, im Kultur- und Sportzentrum Martinsee in Heusenstamm bei Offenbach am Main (Levi-Strauss-Allee 30, 63150 Heusenstamm) statt.

Im Programm treten Folkloregruppen der kroatischen katholischen Missionen(Gemeinden) in Deutschland auf.

SINGEN Petanest godina „Hrvatske žene“

U rujnu 1993. godine, u vrijeme kad se domovina borila za opstanak, u Singenu se okupila manja skupina žena koje su u sklopu Hrvatske katoličke misije osnivale humanitarnu udrugu „Hrvatska žena“ na čije čelo je izabrana, sada pok. Lidija Loch. Udruga je brojila 44 aktivne članice. Kroz sadašnji svoj humanitarni rad (sudjelovanje na gradskim proslavama, organiziranje dobrotvornih ručkova, božićnih sajmova...) ova udruga je pomogla s više od 50.000 DM potrebnima za operacije, potrebnima u vrijeme ratnog vihora, za izgradnju crkava i dječjih domova. To je u najkraćem bio povod da se ovim vrijednim ženama kaže „Hvala“ – što je i učinjeno u subotu 25. listopada u Singenu.

Iz Stuttgarta je stigla skupina „Cro-Express“ koja je bila zadužena za zabavni dio. Za sve prisutne pronašli su „nit“, tako da se može reći da su svi bili, unatoč svojoj različitosti, jedno. U ime udruge „Hrvatska žena“ riječi zahvalnosti svima koji su „i kroz hladne zime i kroz topla ljeta, u dobra ili manje dobra vremena“ podržavali rad svojim odazivom i sudjelovanjem

izrekla je predsjednica Anda Sabljak. Sve što je bilo rečeno, može se svesti na riječ „zahvalnost“: Bogu i ljudima

Predsjednica „Hrvatske žene“ Anda Sabljak i voditelj misije o. Dinko Grbavac

(živima i pokojnima). Prisjetilo se na trenutak lijepih događanja, osoba i prošlih, napose ratnih vremena. U ime Hrvatske katoličke misije fra Dinko Grbavac je uz riječi zahvalnosti za svako učinjeno dobro pozvao i mlađe osobe da se priključe ovoj udruzi jer naše kršćansko uvjerenje traži aktivno svjedočenje. Također su i djeca koja nisu otišla u domovinu, jer su počeli školski praznici, s pastoralnom suradnicom Nadom Kolić izveli nekoliko duhovnih kao i svjetovnih skladbi. Uz Slavicu Zovko koja je uvježbala manju djecu te osmislila njihovu plesnu točku svi su u dvorani bili oduševljeni. Proslavi je svojim krasnoslovom dala poseban svečarski ugođaj Terezija Rodić napisavši i pročitavši sve ono što i druge članice osjećaju prema prvoj, prerano preminuloj, a istinski plemenitoj i nadasve vrijednoj osobi: „Lidiji Loch – in memoriam“. Prožno ostvarenje pročitala je Jela Mandić. Tako je izrečeno sljedeće: „Hrvatska ženo, diko roda svoga, ne prezaš pred žrtvom jer blagoslovljena si od Boga. Hrvatska ženo, ponosna i smjela, krase te svuda tvoja dobra djela!“

NOVALJA Praizveden oratorij Ivana Žana

U sklopu proslave 100. obljetnice izgradnje i posvećenja župne crkve sv. Katarine 22. studenoga u Novalji na otoku Pagu praizveden je oratorij za sole, mješoviti zbor i orgulje „Dom Gospodnji“ domaćega glazbenika Ivana Žana. U crkvi mješoviti zbor, sastavljen od pjevača iz Novalje i Paga, solisti Vinko Maroević, tenor, i Frane Pavić, bariton, obojica članovi HNK iz Splita, te orguljaš Mario Penzar iz Zagreba, pod ravnanjem mo. Žana izveli su zahtjevnu oratorijsku glazbenu formu, pisanu za rečenu jubilejsku prigodu. Oratorij je skladan na biblijske i prigodne duhovne tekstove. Skladatelj je prema vlastitome nahođenju uzeo dva lika kao glavne nositelje glazbenih događanja: svećenika (plovana – tenora) i biskupa (posvetitelja crkve – baritina). U finalnome dijelu oratorija mješoviti zbor, koji u oratoriju predstavlja narod, pjeva svečano i dostojanstveno, vjerujući Bogu i njegovoj snazi te pomoći u svim teškim trenucima života. Osim samostalnih solističkih dionica tenora, mješoviti zbor pjeva šesteroglasno tako da

Za praizvedbe oratorija u Novalji

šestoglasje predstavlja glazbenu vokalnu osnovu i snagu oratorijskog zbora, a tamo gdje sudjeluju i solisti i mješoviti zbor prevladava osmeroglasje. Oratorij je skladan na temeljima klasične harmonije uz korištenje starocrkvenih načina – npr. poslanica koju pjeva solist Anton Dabo ili pak evanđelja, koje pjeva bariton. Ivan Žan je skladatelj, zborovoda i glazbeni pedagog. Rođen je u Novalji 1955., a

nakon osnovnoga školovanja u rodnome mjestu, završio je klasičnu gimnaziju u Pazinu nakon čega kratko studira teologiju te se potom posvećuje studiju glazbe. Diplomirao je pisanim radom „Zborsko praktično izvođenje“ na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, nakon čega studij kompozicije nastavlja na Hochschule für Musik u Beču gdje je diplomirao i magistrirao. Sada djeluje u rodnome gradu.

Tekst i snimka: IKA

WÜRZBURG

Slavlje u misiji

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Würzburg 15. studenoga ovogodišnji mladomisnik Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca o. Ivan Penava proslavio je drugu mladu misu (sekundicije). Prije početka misnog slavlja, subrat o. Ivana i dušobrižnik u HKM Würzburg o. Paško Mandurić istaknuo je veliku radost što ta Hrvatska katolička misija ima sreću i čast organizirati proslavu. U ime stotinjak okupljenih vjernika o. Ivanu obratila se Svjetlana Fridl. Misno slavlje pjevanjem i sviranjem uveličala su djeca koja se okupljaju u dječjem zboru HKM Würzburg pod vodstvom Ivanke Žuljević, Ivane Rubinić i Blaže Lovrić.

Nakon mise proslava se uz pjesmu i veselje nastavila u prostorijama HKM Würzburg. O. Ivan Penava je protekle jeseni nakon završetka teo-

loškog studija u Zagrebu u Würzburgu upisao postdiplomski studij iz pastoralne teologije. Tu je i zaređen za đakona 17. studenoga 2007., te je jedan dio svoje đakonske pastoralne godine djelovao i u HKM Würzburg.

U lipnju ove godine u zagrebačkoj katedrali zaređen je za svećenika po rukama zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića. Uz studij, o. Ivan trenutačno djeluje i na njemačkoj župi Reichenberg. IKA

METZINGEN

Održana duhovna obnova

Hrvatska katolička zajednica sv. Nikole Tavelića u Metzingenu upriličila je duhovnu obnovu koju je od 13. do 16. studenoga vodila časna sestra dr. Marija Pahar iz Zagreba. S. Marija je govorila o životu i djelovanju sv. Nikole Tavelića koji je postao prvi kanonizirani hrvatski svetac. Zadnjega dana obnove u nedjelju 16. studenoga u crkvi sv. Bonifacija misno slavlje predvodio je voditelj zajednice vlč. Ivica Komadina uz koncelebraciju dušobrižnika vlč. Marka Šutela, a pjevao je crkveni zbor pod ravnanjem pastoralne suradnice s. Mirjam Laco. Nakon mise u dvorani je organiziran domjenak.

Ante Kekez

NERSINGEN-NEU ULM

Proslava blagdana sv. Nikole

Hrvatska katolička misija u Nersingenu-Neu Ulmu proslavila je u subotu 29. studenoga blagdan sv. Nikole sa svojim novim voditeljem dr. fra Ivanom Leutarom.

Program proslave sv. Nikole bio je bogat. U središtu slavlja bila su djeca koja se na iskren i odan način vesele dolasku sv. Nikole u ulozu Zdravka Kovačevića. Goste je zabavljala skupina „WW“. Hrvatska folklorna skupina izvela je različite hrvatske plesove. Djeca iz misije i iz hrvatske škole Nersingen-Neu Ulm izveli su recitale u čast sv. Nikole. Trudom i zauzetošću fra Ivana Leutara i drugih vrijednih članova misije uobiljuje se ovim druženjem duh zajedništva i njegovanje hrvatske baštine u dijaspori. Proslavi Nikolinja u općinskoj dvorani u Nersingenu nazočilo je otprilike 250 gostiju. U razgovorima s gostima i članovima misije izražena je potreba i žarka želja za takvim druženjima. Slavlje je potrajalo uz pjesmu do kasno u noć.

Josip Andrić

OBAVIJEST

Nova E-mail adresa:

Caritasverband Mannheim e.V., Ilija Peran, Caritas-Sozial- und Migrationdienst Kroatienberatung, B5, 19a, 68159 Mannheim; telefon (0621) 1260218; fax: (0621) 1260288; e-mail: csd-md@caritas-mannheim.de; www.caritas-mannheim.de

Uz Dan sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. na 17. obljetnicu pada Vukovara pod geslom „Vukovar je lijepa naša, Vukovar je moja Hrvatska“.

Ovčara

ja mislim
da na ovom svijetu nema ništa strašnije
ni teže
teže ni strašnije
nego gledati i slušati ljude oko sebe
ranjene
pretučene
vezane
kako preklinju

cvile
mole
kriče
ječe
jauču
viču

dok ih oni tuku i vuku na gubilište
kao..., kao...
a pomoć ne možeš da se ubiješ
samo misliš da mi je ruke i noge
noge i ruke
i čekaš na raskvašenoj ledini
u mraku
nepokretan
da te krvničke ruke zgrabe

Niko Kovačić

SCHWÄBISCH GMÜND

Prosavljen zaštitnik zajednice

U nedjelju 16. studenoga Hrvatska katolička zajednica u Schwäbisch Gmündu proslavila je zaštitnika svoje zajednice sv. Nikolu Tavelića. Misno slavlje predvodio je vlč. dr. Vjekoslav Šaravanja, voditelj zajednice, njemački svećenik Hermann Friedl te gost iz Hrvatske, ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Ante Kutleša. U propovijedi se vlč. Kutleša dotaknuo povijesnih prilika u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te je govorio o značenju i dobrobiti kojoj su pridonijeli hrvatski sveci u cjelokupnoj povijesti Hrvata. Svećenik Hermann Friedl istaknuo je važnost zajedničkih proslava Hrvata i Nijemaca

Skupina vjernika s ravnateljem vlč. Kutlešom, voditeljem misije vlč. Šaravanjom i njemačkim župnikom Friedlom

te pripadnost jednoga čovjeka drugomu bez obzira na nacionalnost i podrijetlo. Uz ministrante, misno slavlje su popratili i mladi u hrvatskim narodnim nošnjama. Misno slavlje popratili su

glazbenici Ankica Križanović i Mihael Jakovljević na orguljama. Nakon misnoga slavlja upriličen je objed koji su ovoga puta pripremili vrijedni župljani.

Kristina Čačić

NEUSS Četrdeset godina dobrote

Članice riječke Družbe sestara Presvetoga srca Isusova slave 40 godina svoga boravka i rada u Domu „Srca Isusova“ u Neussu. Planirano je izdavanje prigodne monografije i svečana liturgijska proslava u proljeće 2009. godine.

Krajem 1968. godine na molbu gradskih vlasti grada Neussa, u njemačkoj saveznoj državi Sjeverna Rajna i Vestfalija, došlo je u ovaj grad deset sestara spomenute Družbe da bi vodile i radile u domu za starije i bolesne osobe. Tijekom 40 godina rada sa starijima i umirućima izmijenilo se njih više od 40 i postale su prepoznatljiv simbol kršćanske brige „za ljude na rubu“, nastavljajući tako poslanje koje stoji u temeljima ne samo njihove Družbe, nego i kršćanskoga djelovanja. Zahvaljujući njihovoj dugogodišnjem angažmanu kako u prvotnome, tako i u današnjem novom Državnom staračkom domu „Srce Isusovo“ sestre su postale most povezivanja grada Neussa i Rijeke te učinile mnogo, kada je tijekom ratnih godina to bilo najpotrebnije, u pomoći ratom pogođenim područjima u domovini. Danas u Neussu živi i radi pet sestara: s. Zvonimira, s. Vitomira, s. Marina, s. Marijeta i s. Marija. Zajedno s četrdesetak zaposlenih u ovoj instituciji brinu se za više od sto starih, bolesnih i nemoćnih, kojima svojom blizinom, pažnjom i ljubavlju čine smisljenim i sretnijim posljednje dane života. Ovu brojem simboličku obljetnicu sestre će, kako i same kažu, proslaviti radno, a s. Dobroslava Mlakić, autorica velike monografije tiskane 1999. u povodu sto godina postojanja Družbe, priprema i prigodnu knjigu, koja bi ukratko trebala prikazati život i četrdesetogodišnje djelovanje sestara u ovome gradu na Rajni. Uz tiskanje monografije planirana je i svečana liturgijska proslava u proljeće 2009. Obljetnica rada sestara u Neussu posjećuje ne samo na njihovo zalaganje u radu s umirućima i nemoćnima, nego i na vrijeme komunizma, kada je Družba, poput svih ostalih redovničkih zajednica, morala tražiti novi prostor svoga djelovanja. Ovih 40 godina žrtvovanja i zalaganja za vlastite ideale i za potrebe svoje zajednice ne mogu se drukčije opisati nego kao četrdeset godina dobrote.

Franjo Ninić

BERLIN Novi hrvatski veleposlanik

U priopćenju Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske od 3. prosinca koje je potpisao glasnogovornik Mario Dragun stoji: „Veleposlanik Republike Hrvatske u Saveznoj Republici Njemačkoj dr. Miro Kovač predao je 2. prosinca 2008. godine vjerodajnice predsjedniku Savezne Republike Njemačke prof. dr. Horstu Köhleru. U razgovoru nakon ceremonije predaje vjerodajnica veleposlanik Kovač izvijestio je njemačkog predsjednika Köhlera o aktualnom stanju pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. U tom je kontekstu veleposlanik Kovač izrazio uvjerenje da će Republika Hrvatska ostvariti punopravno članstvo u Europskoj uniji u skladu sa svojim planovima. Odnosi između Republike Hrvatske i Savezne Republike Njemačke u razgovoru su također ocijenjeni kao vrlo dobri i stabilni.“

Dr. Miro Kovač je dosad obnašao dužnost šefa diplomatskog protokola. Zamijenio je veleposlanicu dr. Vesnu Cvjetković-Kurelec koja je preuzela veleposlaničko mjesto u Ateni.

A.P.

Simpozij o kardinalu Alojziju Stepincu

Varaždinska biskupija i župa Lepoglava u petak 5. prosinca bili su domaćini znanstvenom skupu koji se pod nazivom „Kardinal Alojzije Stepinac – svjedok vremena i vizionar za treće tisućljeće“ održao u mjestu gdje je u lepoglavskoj kaznionici zagrebački nadbiskup započeo svoje mučeništvo petogodišnjim zatočeništvom nakon montiranog sudskog procesa od strane komunističkih vlasti. Upravo prije 57 godina, dakle 5. prosinca 1951. godine nadbiskup Stepinac narušenog zdravlja pod pritiskom svjetske javnosti pušten je iz zatvora te je prebačen u kućni pritvor u rodnu žu-

pu Krašić, gdje je i umro 1960. godine. Simpozij je priređen u jubilarnoj Stepinčevoj godini, u prigodi 10. obljetnice njegove beatifikacije, 110. obljetnice rođenja te 70. obljetnice kako je Stepinac u Varaždinu vodio euharistijski kongres.

Simpozij je zaključen jednoglasnim usvajanjem Izjave i svetom misom u župnoj crkvi u Lepoglavi koju je predvodio varaždinski biskup u zajedništvu s više svećenika. U jednoglasno usvojenoj Izjavi poziva se Vladu Republike Hrvatske, kao mogućeg predlagatelja izmjena Zakona o kaznenom postupku, ili izravno Hrvatski

sabor, da predlože promjenu čl. 490. Zakona o kaznenom postupku (st. 3. i 4.) tako da se omogući revizija ne samo političkog procesa protiv nadbiskupa Alojzija Stepinca, nego i procesa protiv više stotina svećenika i domoljuba koji su živjeli i sanjali samo jedan san – slobodnu hrvatsku državu. Također je predloženo osnivanje pravno-povijesne komisije, koja bi imala zadatak da objektivno i znanstveno utemeljeno dađe svoj pravno-povijesni sud o svim političkim procesima u razdoblju od godine 1945. do 1990. na tlu bivše komunističke Jugoslavije. **Jasminka Bakoš-Kocijan**

SINDELFINGEN

Hrvatske knjige u njemačkoj knjižnici

Ovih je dana Gradska knjižnica u Sindelfingenu, gradu u kojem živi mnoštvo Hrvata, postala je bogatija za 150 knjiga na hrvatskom jeziku. Voditelj Hrvatske katoličke zajednice Sindelfingen fra Marinko Vukman službeno je predao knjige voditeljici knjižnice Brigitti Kraft. U pokrajini Baden-Württemberg, po posljednjem popisu stanovništva, živi najviše iseljenih Hrvata u svijetu, a registrirano ih je 79 000. Oni su u cjelini vrlo dobro integrirani u njemačko društvo, te pored svojih radnih obveza, sudjeluju u kulturnom, sportskom, vjerskom životu ove pokrajine i istodobno na razne načine predstavljaju Hrvate i Hrvatsku njemačkom društvu u cijelosti.

Oduvijek smo vodili računa o svim našim župljanima i nudili smo im mogućnost čitanja i slušanja hrvatske riječi u našim zajednicama, a od sad će moći to učiniti i u njemačkoj knjižnici. Ovime želimo dati primjer i drugim zajednicama kako se još bolje uključiti u život i rad u njemačkom društvu, naglasio je fra Marinko. Ovo je tek početak, a našu suradnju ćemo i dalje nastaviti dajući još novih hrvatskih autora i naslova. **Ivana Livačić**

NAŠI BLIŽNI

ESSEN

Teški invalid moli za pomoć

Obraćam vam se s mobom da ovu moju javnu zahtjev za pomoć objavite u Vašem listu.

Ja sam Mara Ezgeta, imam 45 godina, od ranog sam djetinjstva invalid. Bolujem od tetrapareze sa hipoplastičnim extremitetima, tzv. dječje paralize, sada u visokom stadiju. Potpuno sam ovisna o tuđoj pomoći, a u posljednje se vrijeme osjećam često osamljena. Budući sam još u stanju služiti se s kompjutorom, rado bih imala jedan mobilni kompjutor, laptop, s priključkom na internet, kako bih moje vrijeme mogla ispuniti osmišljenijim i vrijednim sadržajem.

Nisam u stanju to sama sebi financirati, pa ovim putem molim velikodušne ljude da mi u tome pomognu. Uplate na: **Bank im Bistum Essen, Kroatische katholische Mission (für Mara Ezgeta), BLZ 36060295, Konto-Nr. 78001097.**

Unaprijed srdačno zahvaljujem i svima želim sretn i blagoslovljen Božić!

(Nastavak sa str. 7)

MÜNCHEN

Šezdeset misijskih godina

U bogatom duhovno-kulturnom programu nastupile su sekcije misijske folklorne skupine „Fra Andrija Kačić Miošić“, koja postoji već 40 godina, Madeleine Priskić, Kristina Šop, misijska ženska vokalna skupina „Lira“, dječji misijski zbor „Hrvatski slavuji“, misijska muška klapa „Croatia“, „Slavonski dukati“ i Marija Pavković Snaša, Anđela Kolar, Đani Stipaničev te Krunoslav Kićo Sabinac. Na kraju su svi izvođači izveli pjesmu „Rajska Djevo, Kraljice Hrvata“. Kroz program je znalački vodio Branko Uvodić.

Od 2. do 8. studenoga u misiji je priređena Duhovna obnova tijekom koje su misna slavlja predvodili fra Ante Pranjić, fra Josip Jozić, fra Petar Gulić, fra Božo Ančić, fra Jozo Zrnčić te u subotu 8. studenoga delegat o. Bebić koji je održao prigodno predavanje o temi „Moje mjesto u zajednici“. Tijekom susreta mladih toga dana priređen je okrugli stol na kojem su nastupili: kapetan Hrvatske nogometne reprezentacije Niko Kovač, predsjednik Matice hrvatske iz Münchena Romano Sole, teologinja i stu-

dentica psihologije Jelena Brezić, odvjetnik Dinko Josip Grgić i dušobrižnik u toj misiji fra Daniel Stipanović.

Kardinal Bozanić je u subotu 8. studenoga odsjeo u hotelu „Poinger Hof“, kojega je vlasnik poznati hrvatski ugostitelj i dobročinitelj Ivo Sadrić. Na susretu su još bili ravnatelj vlč. Ante Kutleša, konzuli Duvnjak i Džambo, voditelj misije o. Dukić, bivši gradonačelnik Poinga Reiner Lautenbach, njemački župnik vlč. Michael Holzner, glasnogovornik misije Moro te kardinalov tajnik vlč. Željko Faltak. Ivo Sadrić je kardinalu Bozaniću priredio svečani doček. **Adolf Polegubić**

Snimili: A. Polegubić i H. Dullnig

Božić u potrošačkoj današnjici

U slijed raznih povijesnih, političkih, kulturoloških i ostalih utjecaja, blagdan Isusova rođenja, znan kao Božić, vremenom je baš kao i sama kršćanska vjera, trpio razne oblike pojednostavljenja i iskrivljavanja. Ipak, unatoč općoj masovnosti njegove proslave na svjetskoj razini taj kršćanski blagdan možda nikad kao danas nije bio toliko daleko od svoje biti. U suvremenom svijetu Božić je mnogima tek prilika za slobodne dane na poslu, za božićnu kupovinu, za susret s Djedom Mrazom, za okupljanje obitelji oko jelke i razmjenu darova, za dobar provod, za svrstavanje u nacionalne, vjerske i druge skupine te čitav niz raznoraznih proizvoljnih tumačenja manje ili više nespojivih s istinskim značenjem tog, iza Uskrsa najvećeg, kršćanskog blagdana.

Što je Božić

Bez obzira na razne subjektivne doživljaje, po svom istinskom duhovnom značenju Božić je – kako u rimokatoličkoj, tako i u istočnim, pravoslavnim te većini protestantskih crkava – blagdan o kojem kršćani, sjećajući se rođenja Isusa Krista, slave otajstvo utjelovljenja Svemogućeg i Vječnog Boga u našoj ljudskoj povijesti. Proslavi blagdana prethodi intenzivnija duhovna priprema vjernika kroz četiri tjedna uoči samog blagdana. To razdoblje liturgijske godine naziva se Došašće ili Advent, a podjednako ga obilježava razmišljanje o vjekovnom ljudskom iščekivanju Božjeg dolaska (zabilježenog uglavnom u starozavjetnim čitanjima) kao i okrenutost drugom, konačnom Kristovu dolasku i dovršenju Kraljevstva nebeskog koje je njegovim prvim dolaskom u Betlehemu započelo u povijesti. Na kršćanskom Zapadu (rimokatolici, evangelici) Božić se slavi 25. prosinca, po gregorijanskom kalendaru uvedenom u 16. stoljeću. Pravoslavni kršćani, pak, ravnajući se po julijanskom kalendaru, Božić proslavljaju 7. siječnja. Kao što je većini znano, sam datum Kristova rođenja nije poznat, a odabir 25. prosinca kao i sam početak slavljenja Božića seže u četvrto stoljeće. Tada je Crkva u poganskom „Danu sunca“, o kojem su Rimljani povodom zimskog solsticija proslavljali „početak razdoblja pobjede sunca“, prepoznala 'primjeren termin' za slavljenje Božjeg rođenja i taj je poganski blagdan 'kristijaniziran'. No valja istaknuti da Božić ne predstavlja samo 'sjećanje' na Božje rođenje nego i liturgijsko posadašnje i iščekivanje drugog Kristova dolaska. Premda nije najveći kršćanski blagdan, Božić se u narodnoj tradiciji vremenom udomio kao najveseliji, najtopliji blagdan, a karakterizira ga povijesno prožimanje iznimnog bogatstva simbola i običaja što ima pozitivne, ali i negativne strane. Jedna od pozitivnih strana svakako je izražavanje ljubavi i svijesti o pripadnosti Bogu kroz elemente narodnog bla-

ga i mentaliteta pojedinog podneblja. No, činjenica je da su mnogi simboli koji su se vremenom pripojili tom kršćanskom blagdanu udaljili iz središta pažnje samu bit događaja – Kristovo rođenje – i kroz elemente koji su često puta nenamjerno ali i namjerno iskrivljavani i vađeni iz konteksta, doprinijeli prerastanju Božića u blještavi i zbunjujući mimohod Djeda Mrazova, Snješka Bijelića, božićnih rasprodaja, ukrasa, žarulja, darova, petardi, alkohola, užurbanosti i buke. Kršćanski blagdan Božić kao da je doživio 'poganiziranje', a u čitavoj priči čini se da za Isusa opet, baš kao i prije 2000 godina u Betlehemu, nema mjesta nigdje nego u štali.

Idilična histerija

Uistinu, mnogim je kršćanima bolno gledati kako u našoj Zapadnoj, tzv. kršćanskoj civilizaciji, danas pod proslavu Božjeg rođenja potpadaju sve groteskniji sadržaji. Žalosti što umjesto razmatranja o otajstvu i milosti Božjeg utjelovljenja, svijet Mesiju ponovno ne prepoznaje u No-

vorodenčetu nego ga traži u 'čudesima' modernog doba; u kaotičnoj blještavoj scenografiji i jeftinoj božićnoj „made in Hollywood“ idili gdje naš junak konačno povjeruje u „čudo“ kad mu Djed Mraz baš na božićno jutro ispunni želju. Umjesto Isusa koji u noći svog rođenja kuca na vrata našeg srca i tamo traži prenočište, svijetu je prihvatljiviji izmišljeni skandinavski 'dobri-

Pravo pitanje možda i nije što Božić za druge, nego što Božić znači za mene? Da, štalica u kojoj se On, unatoč hladnoći i neredu, želi roditi je moje srce i tek kad mu omogućimo da se tamo udomi i počne rasti, možemo početi brinuti za donošenje Svjetla onima koji su još u tami 'blještavila ovog svijeta', pazeci pritom da se zbog milosnog dara koji je nama darovan, ni po čemu ne osjećamo bolji od njih.

čina' Djed Mraz, koji će na filmu učiniti „čudo“, u stvarnosti ispod bora ostaviti dezodorans s rasprodaje i neće nam opterećivati savjest tjerajući nas da se mijenjamo. Umjesto živoga Boga koji nudi život u izobilju svijet se zadovoljava konfuznom šarenom potrošačkom histerijom iza koje neće naći ništa doli ispraznosti nad ispraznošću. No, koliko god mi zbunjeni i ogorčeni bili, ovakvo odbacivanje živoga Boga i stvaranje vlastitoga u povijesti Spasenja i ljudske naravi ne predstavlja neku osobitu novost. Isti tretman Bog je kod nas ljudi imao i daleko prije vladavine potrošačkog mentaliteta i procesa globalizacije, Djeda Božićnjaka i trgovačkih lanaca – nije li u pustinji Izabranom narodu draže bilo Zlatno tele, nije li dugo očekivani Mesija u Betlehemu bio odbijen čak i s vrata prenočišta, nije li u Nazaretu Tesarev Sin skoro bačen niz liticu, nije li narod umjesto Isusa od Pilata tražio Barabu.

Kršćanska samodopadnost

I nije li uslijed svega toga divno biti istinski kršćanin. Možda katkad i predivno? Dok protagonisti pretpraznične masovne histerije (koji će se, uzgred, i predstaviti kao kršćani) nemaju pojma o pravom značaju blagdana, mi

„Poklon postira“, Gerrit van Honthorst, oko 1620.

razmatramo Sveto pismo i pronicemo u otajstvo utjelovljenja; dok svijet od blagdana uzima ugodu – puricu, mlince i godišnji odmor, mi spremno uzimamo svoj križ; postimo, molimo devetnice, idemo na mise zornice... Da, konzumentski odnos svijeta prema kršćanskim blagdanim i vjeri općenito valja primijetiti i osuditi, ali on često predstavlja tek neiscrpan poticaj za zgražanje, mudrijanje i samodopadnost. Kako se lijepo i nadmoćno osjećamo kada netko kraj nas nema pojma što se zapravo slavi na Božić i ne zna da to i nije najveći kršćanski blagdan. Još ako nađemo na nekoga tko ne zna što je Tijelovo, a što Spasovo... a mi znamo! Uh, koje miline i nadmoći! Mi se godinama toliko trudimo... a oni, oni ni ne znaju što slave! Da, nekada kao da nam je stalo do njihova obraćenja kao i salonskim pacifistima do mira u svijetu. Pritom smo smetnuli s uma da je Bog izabrao nas, a ne mi njega i da nijednom od naših zasluga nismo doprinijeli tom izboru. Također, pozvani smo da budemo svjetlost svijeta i sol zemlje – svjetlost, a ne svijet; sol, a ne zemlja. Svjetlost koja će svijetliti te tjerati i druge da se ostave tame, a ne mudrijaši koji će filozofirati i megafoni koji će ljudima objašnjavati koliko je 2+2. Da bismo uistinu svijetlili moramo biti otvoreni izvoru Svjetla, Bogu. Ne znači li to da pravo pitanje možda i nije što Božić znači za svijet ili za kršćane, nego što Božić znači za mene? Da, štalica u kojoj se On, unatoč hladnoći i neredu, želi roditi jest moje srce i tek kad mu omogućimo da se tamo udomi i počne rasti, možemo početi brinuti za donošenje Svjetla onima koji su još u tami 'blještavila ovog svijeta', pazeći pritom da se zbog milosnog dara koji je nama darovan, ni po čemu ne osjećamo bolji od njih. Neka ovaj Božić bude prilika za takvo rođenje.

Davor Maček

Izvor: www.katolici.org

Božićni plamen

Božićni plamen
gori u grudima,
slavimo Rođenje
sa svim ljudima!
Zaboravimo, na trenutak,
iseljeničke muke,
u domovini nas čekaju
staračke, ispružene ruke.
Božićni plamen
gori u grudima,
ponesite ga
domonu svome,
nek grije vas
i vaše stare,
oni trebaju nas
a ne naše – dare!
Donesite plamen
cijeloj Hrvatskoj,
podarite božićni cjelov
zemlji jedinoj.
Nek božićni plamen
zahvati našu naciju,
izmučenu, uvijek voljenu
Kroaciju!

Ivek Milčec

otvorimo se jaslicama

„... Bože sveti, Bože jaki, Bože neumrli...“

Bože svetih, Bože jakih, Bože neumrlih
gospodaru povijesti i
trenutka
otvori srce moje jaslicama
daj da se i u njemu rodi Božić
nek i u njega Isus donese mir
i trajno se nastani u njemu

uđi u srca svih ljudi
ti ishodište ljubavi i mira
sve nas obdari otvorenosću
daj da tvoj mir
po nama prostruji svijetom
a jasllice se nastane posvuda
ispunjene ljubavlju
radošću i veseljem
darujući mir

otvorimo se jaslicama

Mladen Lucić

M. Sikwara

nek' bude s nama Božić

zvijezde prostrte nebom
nebo njišu
zemljom se razmilio mir
noć je prožeta svjetlom
sav stvor Božji slavi
rodio nam se mali Božić
– kako je na nebu
tako i na zemlji –

veselje nam u srca dođe
duše nam obuzete radošću
neka nam potraje Božić

Mladen Lucić

Napisala i priredila: Željka Čolić

Dragi mladi čitatelji!

Prosinac je stigao, a s njim i došašće, isčekivanje Isusova rođenja. Provedite uz naš božićni broj „Žive zajednice“ lijepo predbožićno i božićno vrijeme, a uz to uživajte i odmorite se malo od učenja i škole. Svima želimo sretan i blagoslovljen Božić te puno zdravlja i sreće u 2009. godini.

Posloži slova i dobit ćeš pet božićnih pojmova

UARK BESEKIN	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ŽIČBONA SIMA	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
HEMLEBET	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
NIS ŽOBJI	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
SIJACILE	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Božićna pripovijest

Zvijezda Betlehema

Dogodilo se to davno, davno, prije više od 2000 godina. Na nebu se pokazao poseban prizor, do tada nikad viđen. Toga se dana svemir potpuno zamračio i na nebu se ugasila sva svjetla. Za trenutak je vladala potpuna tama. I onda se dogodilo čudo. Svemir se ozračio u posebnoj tamnoplavoj boji, planete su zaplesale svemirskim plesom, dok su zvijezde zablistale svojim najljepšim sjajem. Nebo je zračilo u predivnoj svjetlosnoj šarenosti da su se na Zemlji čudili tom prizoru, jer tako nešto lijepo dosada nikad nisu doživjeli. A, Bog je bio zadovoljan, jer je tako odredio da na ovaj poseban dan Nebo mora iznimno lijepo blistati i svjetlucati kao dobrodošlica malom Isusu i kao znak s Neba za cijeli svijet.

Među bezbroj milijuna zvijezda Bog je izabrao jednu malu, najmanju zvijezdicu s posebnim sjajem i rekao: „Ti ćeš ljudima na svijetu svojim sjajem pokazati put do Betlehema da svi znaju da se Isus rodio!“ Mala zvijezdica nije mogla vjerovati da baš ona dobiva tu tako važnu ulogu. Puna ponosa i sreće je krenula svojim letom, a njen sjaj je postajao sve veći i veći, jer se njena radost prenašala na njenu moć sjaja. Ponosna svojim zadatkom zasjala je tako jako da se njen put pre-

ma Betlehemu ne samo odražavao na Nebu, nego i na Zemlji. Pastiri i Sveta Tri Kralja su vidjeli to posebno zračenje, znali i krenuli istim putem. Mala zvijezdica im je osvijetljivala put do štalice, iznad koje je i ona zas-

tala i usredotočila svoje zrake na ovo presveto mjesto. Svojim blistavim svjetlom je govorila svijetu o rođenju Sina Božjega, a zvijezde na Nebu su veselo zaplesavale svojim zvjezdanim plesom i ljudi na Zemlji su osjećali radost u srcima i mir u dušama, jer ih je dotaknulo Božansko svjetlo. Znali su da se rodio njihov Spasitelj i donio im mir i sunce u srca. Mala zvijezdica je presretno svjetlucala svom snagom, znajući da sad više nije obična mala zvijezdica, nego

Zvijezda Betlehema, najvažnija zvijezda među svim zvijezdama uopće. I dan danas se još priča o njoj, a njen sjaj i njena blistavost su jedinstveni i neponovljivi, jer je ujedno i Božićna zvijezda. Mala zvijezdica, koja je postala velika zvijezda, zahvalno pogleda na malog Isusa i radosno mu se nasmiješi, znajući da ih ljudi na Zemlji nikad neće zaboraviti. Odsada i zauvijek će sjati božićna zvijezda i kao božićna svijeća za Isusa na cijelom svijetu...

Izgubljene riječi

Upiši riječi na odgovarajuće mjesto

*Rimu – nije – spominje – godina – Zavjetu –
oduvijek – slavljenje – Božić – datum – drugim*

Prvi kršćani nisu slavili _____, nego samo Uskrs. U Novom _____ ne stoji točan _____ Isusova rođenja. U starim zapisima se _____ 20. svibanj, a u _____ izvorima je riječ o 6. siječnju. Papa Liberius je 354.g. datum rođenja odnosno _____ Božića odredio 25. prosinca. Tako se Božić počeo u _____ slaviti u 4. stoljeću na taj dan, što još i danas vrijedi. Isto tako godina rođenja _____ vjerojatno godina 0 našeg vremenskog računanja, nego 2-7 _____ ranije. Božić je _____ blagdan mira i ljubavi!

Znate li

- da su simboli Božića: adventski vijenac, biljke: božićna zvijezda, imela, božikovina, božićno drveće.
- da na Božić u sjevernim krajevima Hrvatske darove djeci donosi „Isusek“, a u pojedinim krajevima kontinentalne Hrvatske (Slavonija, Baranja, Srijem) „Kristkindl“, preuzeto iz njemačkog „Christkind“

Pitalice

- 1) Advent znači došašće, a latinska riječ adventus?
a) polazak
b) odlazak
c) dolazak
- 2) Isusovo rođenje se u Australiji slavi
a) u ljeti
b) u proljeće
c) u jeseni
- 3) Poznatu božićnu pjesmu „Zvončići“ (Jingle Bells) napisao je 1857. g.
a) Paul Potts
b) James Pierpont
c) Paul McCartney
- 4) X-Mas je američka skraćenica za
a) Christman
b) Christmas
c) Christ Mas
- 5) C+M+B (Christus mansionem benedicat) znači?

- a) Krist neka blagoslovi ovu kuću!
- b) Krist neka dođe u ovu kuću!
- c) Krist neka bude u ovoj kući!

Rješenje: 1c, 2a, 3b, 4b, 5a

„Šale“

Božićna kupovina

Mato: „Šefe, smijem li danas dva sata ranije otići s posla?
Moja žena želi sa mnom u božićnu kupovinu.“
Šef: „Ni govora, nipošto, ne dolazi u obzir!“
Mato veselo: „Hvala Vam puno šefe, znao sam da me nećete iznevjeriti!“

Primjer

Učitelj: „Zna li netko primjer, koji dokazuje da su starije generacije živjele skladnije zajedno nego mi danas?“
Perica: „Znam ja. To su moja baka i moj djed, koji skladno zajedno žive. Djed strašno hrče, a baka to mirno podnosi, jer je potpuno gluha.“

Anđeo

Svećenik zvoni na vratima jedne obitelji.
Čuje se glas iza vrata: „Anđele, jesi li to ti?“
— Ne, odgovori svećenik, ali smo iz iste firme!

Blizanci

Mama stavlja blizance Timu i Tomu u krevetić.
Jedan od njih se stalno smije, pa mama upita:
— Pa, što je tako smiješno?
Timo će veselo: Ti si Tomu dva puta okupala, a mene nikako!

Božić

Rješenje pošaljite najkasnije do 28. siječnja 2009. godine

Mariofil Soldo	Logična poteškoća	Nastat će bolji dani (pren.)	Onim putem (onuda)	Notarev ured	Ivo Curak	Čeljade koje skriva	Misa koja se služi u zoru	Film Coste Gavrasa	Dalmatinsko vino	Žensko ime (Rok-sanda)	Simbol dušika	Pasja vrućina, žega	Pamućna tkanina	Znanost o građi tijela
Lijep mladić iz grčke mitologije		▽					Anle Antić							
Misa između badnjaka i Božića	▷							Rijeka u Italiji			Riječna riba			
Osjet					Suza... Imulak koji je stekao vlasnik			Daruvar			Nikal			
Glasno plakati						Glumac Delon							„Tona“ Brod za lov na tune	
Esad Cimić			Magareće glasanje			Sarene papige		Ognjen Naglič			Tko ili ...			
Trgovci koji prodaju slatkiše			Njemačka					Iridij			„Alt“			
Alan Bjelinski			Turski prsluk					Nad-nevak						
Norveški pisac Duun			Željezna ruda					Malka			Pjevačica Difranc			
Ruka ili noga											Prvomučnik 26.12.			
Uživati (pučki)										Umjetna koža				
Proizvod pri gorenju					„Nano“ Portugalski pjesnik Gracia de					„Tesla“		Karlovac		
Slijepa kobila										Zavist		Zadah iz usta		Osjetilno spoznati
Rodno mjesto Isusa Krista										Pokrajina u Grčkoj				
„Bel“	▽	Niječna rijec			Andrija Maurović					Sveti otac				
Propeler		Mala lopta								Japan				
Kult obožavanja totema						Ivo Serdar	Hrana za konje	Oruda, sprave	Jamajka			Emile Zola		
Lidija Percan			„North“ Osmi židovski mjesec		Grad u Keniji			Pamućna tkanina			Sak od naranče	Tip slova		
Glazbena vježba					Pjevačica Jelačić						Ledene iglice			
Krvoločna zvijer						Dan uoči Božića					„Litra“ Apostol i evanđelist 27.12.			„Zapad“ Finski relijaš Vatanen
Ecija od milja						Argon								
Tvornička oznaka proizvoda					Rudnik Lignita u Bosni		Sintetična tkanina							
					Kalij		Erbij				Sokratov tužitelj			
						Alga, haluga					„Impuls“			Rimska jedinica

Znanje njemačkog jezika – preduvjet za spajanje obitelji

O d kolovoza 2007. godine u Njemačkoj je na snazi „Zakon za provedbu boravišno i azilskopravnih smjernica Europske Unije“ (Gesetz zur Umsetzung aufenthalts- und asylrechtlicher Richtlinien der Europäischen Union). Ovim zakonom je znatno pooštreno dovodenje bračnih drugova iz inozemstva. Odredbe toga zakona pogađaju one migrante koji iz tzv. trećih zemalja žele doći svojim bračnim drugovima, bili oni Nijemci ili stranci. Kako Hrvatska i ostale zemlje na području bivše države nisu članice Europske Unije, njihovi su građani također pogođeni odredbama novoga zakona.

Najbitnija promjena je što osoba koja želi doći kod svojeg bračnog druga u Njemačku, mora kod podnošenja zahtjeva za ulaznu vizu dokazati znanje njemačkog jezika. Odgovorni političari su kod donošenja toga zakona tvrdili da se neće tražiti previše, već ono najbitnije što je potrebno za sporazumijevanje. Jednogodišnje iskustvo je pokazalo da te odredbe nisu baš tako bezazlene. U socijalnim savjetovalištim Caritasa kao i u drugim socijalnim savjetovalištim gomilaju se slučajevi koji pokazuju s kakvim se problemima bračni drugovi susreću kad podnose zahtjev za ulaznu vizu.

Broj dolazaka bračnih drugova iz tzv. trećih zemalja se više nego prepolovio. Udruga „Binationaler Familien und Partnerschaften, iaf e.V.“ iz Frankfurta je u rujnu 2008. godine izdala brošuru pod nazivom: „Imate li još koju ideju? Iskustva s pooštenim mjerama kod dovodenja bračnih drugova“ (Haben Sie noch eine Idee? – Erfahrungen mit der Verschörfung beim Ehegattennachzug). Na 44. stranice su prikazani mnogi problemi s kojima se susreću bračni drugovi u raznim zemljama kada postavljaju zahtjev za spajanje obitelji, odnosno dolaska kod svojih bračnih drugova u Njemačku.

Hrvatski državljani te odredbe u početku nisu ni primijetili, misleći da se to njih ne tiče. Mnogi su u međuvremenu imali problema, pogotovo kad su vidjeli da više ne mogu dovesti svoje bračne drugove iz Hrvatske, odnosno drugih zemalja s područja bivše

države ako isti nisu položili ispit njemačkog jezika i to stupanj A1 na Göthe institutu ili na nekom drugom institutu koji je licencirani partner Göthe instituta. U praksi imamo primjere kad su bračni drugovi iz Hrvatske kao turisti boravili kod svojih u Njemačkoj, na što su do tri mjeseca imali pravo i bez vize, i u tom bi vremenu posjećivali tečajeve njemačkog jezika u različitim školama ili institutima. Položene ispite međutim Njemačko veleposlanstvo u Zagrebu nije priznalo, već se izričito tražila svjedodžba Göthe instituta. To je na upit potvrdilo i Ministarstvo vanjskih poslova iz Berlina. Tako su te osobe morale svoje znanje njemačkog jezika još jednom provjeriti kod Göthe instituta u Zagrebu što je bilo povezano s dodatnim troškovima. Za nekoga tko nije vičan učenju jezika ili nema određenu školsku spremu, taj tečaj je nepremostiva prepreka. Pohadanje tečaja u domovini je povezano i financijskim troškovima. Göthe instituti se ponajčešće nalaze u glavnim gradovima, pa ih oni iz provincije jednostavno ne mogu posjećivati.

Dolaze li samo oni sa solidom naobrazbom

Nameće se sumnja da je Njemačkoj stalo da dolaze samo oni bračni drugovi koji imaju solidnu naobrazbu. To potvrđuje i iznimka u odredbama koja kaže da visokokvalificirane osobe ne moraju dokazivati znanje njemačkog jezika. Isto vrijedi i za osobe kojima je potrebno „manje integracije“. Tu se ponajčešće radi od osobama s fakultetskom naobrazbom ili ako se iz drugih razloga može vidjeti da im je integracija manje potrebna. Međutim i tu postoji klasifikacija. Svaka sveučilišna diploma nema jednaku vrijednost. Prednost imaju diplome s područja koja su u Njemačkoj deficitarna.

Nove odredbe koje otežavaju spajanje obitelji zadiru duboko u ljudska i obiteljska prava. Jesu li one u skladu s Ustavom, još nije utvrđeno, ali postoje naznake da nisu. One stvaraju razliku među ljudima koja je pravno i ljudski gledajući vrlo sumnjiva. Tako na primjer rođeni Nijemac ne može dovesti bračnog druga iz inozemstva bez prethodnog položenog

Piše:
Stjepan Herceg

ispita njemačkog jezika, dok npr. jedan Kanađanin ili Amerikanac koji živi u Njemačkoj na temelju bilateralnih sporazuma može dovesti svojeg bračnog druga bez ikakvog poznavanja njemačkog jezika!

Mnogi bračni parovi su osuđeni mjesecima živjeti razdvojeno. Posebno je to teško kada je žena trudna ili kad mora roditi. Sedamdesetih i osamdesetih godina je spajanje obitelji (bračnih drugova) bilo moguće tek nakon tri godine postojanja braka i to bez polaganja ispita njemačkog jezika. Već je 1987. godine Njemački ustavni sud smatrao da su tri godine predugo razdoblje razdvojenosti i tražio da se ono smanji, što je kasnije i učinjeno. Razdvojeni život mladih supružnika dovodi do psihičkih opterećenja i može se negativno odraziti na bračne odnose.

Logičnije je u Njemačkoj pohađati tečajeve

Poznato je da je Njemačka svojim novim Zakonom o doseljavanju odredila da novopridošli stranci imaju pravo na potporu u integraciji, odnosno da su obvezatni integrirati se. U tu potporu se uz ostalo ubraja i tzv. „Integracijski tečaj“ koji se između ostalog sastoji od 600 do 900 sati njemačkog jezika.

Postavlja se logično pitanje zašto se bračnim drugovima ne dozvoli da dođu u Njemačku, da žive sa svojim supružnicima i ovdje pohađaju tečaj njemačkog jezika? To bi bilo logičnije! Znanje njemačkog jezika je zasigurno jedan od preduvjeta za integraciju. Međutim ne postoji niti jedan razlog, zašto se za spajanje bračnih drugova traži baš A1 certifikat Göthe instituta. Zbog toga dobrotvorne udruge i Crkve traže da se ove odredbe ukinu i da bračni drugovi po dolasku u Njemačku pohađaju tečaj jezika.

Dok do tih promjena ne dođe, ne preostaje ništa drugo nego marljivo učenje njemačkog jezika i polaganje navedenog ispita. Kod nastalih problema dobro se posavjetovati u nekom Caritasovom ili nekom drugom savjetovalištu za migrante. ■

Intenzivna

Leži Mara na intenzivnoj, dolazi liječnik i kaže:

- Jozo, Vaša Mara ne izgleda dobro!
- Nato će Jozo:
- Znam ja to odavna, al zato je dobra s djecom i dobro kuha!

Ma može

- Gospodine, može li cvijeće u autobus, pita jedan vozača gradskog autobusa.
- Može, odgovori vozač.
- Ružo, udi slobodno.
- A može li drveće, upita ponovno.
- Pa može i drveće.
- Udi i ti Jelo, vozač je dobre volje.

Šetnja

Idu dvije nule ulicom i ugledaju na suprotnoj strani osmicu, pa će prva drugoj:

- Vidi one frajerice, ona se prepasala.

Vid

Pita sin oca:

- Tata, što radi nogometaš kad više ne vidi dobro?
- Postane nogometni sudac, si-ne.

Doktore boliiiiii

- Doktore, boli me gdje god se taknem, evo ovdje, i ovdje, i ovdje, govori pacijent liječniku.
- Evo poregledat ću vas odmah, veli liječnik.
- Pa kod vas je sve u redu, nakon pregleda reče liječnik.
- Ma, gdje god se taknem, boli me, boliiiiiii.
- Nakon još jednog pregleda, reče liječnik:
- Zbilja vi ste potpuno zdravi.
- Ma boli me.
- Liječnik mu pogleda ruke i reče:
- Pa vi ste slomili prst!

Što činiti za dobre odnose s drugima?

Želim imati dobre odnose s drugima. Takvi odnosi ne nastaju sami od sebe. Treba ući u dinamiku odnosa, prestano nešto činiti da bi bili dobri. Što da činim?

- Analiziram ljude oko sebe, no ne na štetu naših odnosa.
- Poštujem druge i to im pokazujem.
- Ne idealiziram druge.
- Ne dopuštam da u odnosu prema neugodnim ljudima u srcu otvrdnem, ogrubim.
- Otkrivam posebnosti i jedinstvenosti drugoga.
- Izbjegavam nastojanje da promijenim one koji su mi dragi kao i one koji su mi neugodni.
- Dopuštam drugome da se slobodno razvija prema potrebama vlastite naravi.
- Najprije uočavam i gledam pozitivne strane drugih, tek onda dopuštam da vidim i negativne.
- Međusobni odnosi su promjenljivi. Ako ništa ne činim da ih poboljšavam, postajat će lošiji.
- Neugodne doživljaje s drugima gledam kao nove spoznaje, nova korisna iskustva.
- Nastojim biti učtiv. Pokazujem pozitivne osjećaje. Trudim se pokazati više naklonosti prema drugima.
- Učim i razgovaram sa sobom – i saslušavam drugoga.
- Ne očekujem od drugih savršenstvo.
- Ustrajnom strpljivošću poboljšavam svoje odnose s drugima.
- Napuštam iluziju da drugi moraju imati isto mišljenje kao ja i da isto osjećaju kao ja.

P. Slavko Pavin: „Sloboda za ljubav“

Pečena patka s mlincima

Radosni blagdan Kristova rođenja prepun drevnih običaja i simbolike okuplja cijelu obitelj. Iznosi na stol ponajbolje od svega. Tradicionalno se priprema veliki božićni objed, obvezno s juhom i peradi, ponajprije puricom ili tukom. Uza sve ostalo, važni su sitni suhi kolači.

Sastojci za 6 osoba: 1 patka; sol: 1 žlica Vegete; svinjska mast za pečenje. Za mlince: 350 g brašna, voda, sol.

Priprema: Patku operite, pa je izvana i iznutra natrljajte mješavinom soli i Vegete. Neka tako odstoji nekoliko sati, a može i preko noći. Prije pečenja patku premažite svinjskom masti i stavite je u tepsiju u koju ste dolili malo vode. Stavite tepsiju u prethodno zagrijanu pećnicu i pecite polagano uz povremeno prelijevanje patke sokom od pečenja. Temperatura pečenja treba biti između 180 i 200°C. Kad je patka pečena, izvadite je na dasku i narežite na komade. Sok od pečenja ostavite u plehu. Suvišnu masnoću odvojite, a na ostatak stavite kuhane mlince, izmiješajte i kratko zapecite. Mlince pripremite od brašna i mlake, posoljene vode, pa umijesite ne pretvrdo tijesto i dobro ga izradite. Razdijelite tijesto na 4-5 kruščića, pa svaki razvaljajte na oblik kruga, ali ne pretanko.

Ispecite svaki komad posebno, stavljajući ga na vruću rešetku u pećnici. Pečene mlince izlomite na manje komade, pa ih kratko stavite u blago slanu kipuću vodu i odmah ocijedite.

Izvor: www.coolinarika.com

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

S	K	L	O	N	O	S	T	P	I	O	I	V
N	A	D	B	I	S	K	U	P	I	K	R	A
A	R	U	M	I	R	O	D	S	I	R		
T	L	A	K	A	I	Z	L	O	V	I	T	I
R	O	M	A	N	O	V	I	R	A	D	O	V
I	B	A	I	K	A	M	O	T	A	M	O	
T	O	T	O	O	Č	A	J	N	I	C	A	
I	R	I	N	A				K	I	R	K	
O	O	A	L					A	J	A	R	
U	M	I	T					N	A	D	O	
S	E	S	A	R				S	O	N		
J	P	O	A					S	K	I	N	O
U	S	O	V					S	E	D	A	M
O	K	S	A	L	A	T	K	I	V	I	E	
S	I	N	T	E	T	I	K	A	E	L	A	T
I	R	O	K	O	L	I	Č	I	N	A		
O	M	Č	A	M	I	L	K	E	Č	E	R	
R	A	K	D	E	A	P	A	R	A	T		
O	T	I	M	A	Č	I	N	A	I	R	O	N

Nagrađena: Milka Kovačević, Hrvatska

11. SMOTRA ZBOROVA

**BRUCHSAL, 16.11.2008. ODRŽANA
SMOTRA MJEŠOVITIH ZBOROVA**

◀ Zbor HKM Frankfurt nastupio je pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović i ravnanjem dr. Josipa Lucića

▼ Zbor HKM Mainz nastupio je pod vodstvom s. Dionizije Tomas i orguljskom pratnjom dr. Joze Majdančića

▲ Zbor HKZ Sindelfingen nastupio je pod vodstvom s. Bernardete Tomić

▼ Zbor HKZ Pforzheim-Bruchsal nastupio je pod vodstvom Dominika Spajića te orguljskom pratnjom Tina Spajića

▲ Zbor HKM Main-Taunus/Hochtaunus nastupio je pod vodstvom s. Magdalene Višić te orguljskom pratnjom Hrvoja Barnjaka

▼ Spomenice predstavnicima zborova podijelio je delegat o. Josip Bebić

*“Slava Bogu na visini,
pjeva Hrvat u tuđini!”*

HKM MÜNCHEN
1948.—2008.